

ปฏิบัติต่อ-ใจ

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๒

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรม ธรรมะนะถ้ามันเข้าถึงใจเรา มันสะท้อนหัวใจนะ ถ้าเราฟังธรรมนะมันไม่สะท้อนหัวใจ จากใจดวงหนึ่งสู่ใจดวงหนึ่ง มันสะท้อนหัวใจนะ มันทิ่มแทงหัวใจเรา จนให้เรามีการเปลี่ยนแปลงได้ ธรรมะนี้ แต่ถ้าเป็นทางโลกเห็นใหม่ มันไอ้โลมปฏิโลม มันไอ้โลมปฏิโลมกัน สัญญาอารมณ์ทั้งนั้น แต่ถ้าเป็นธรรมะนะ มันสะท้อนหัวใจ ถ้าสะท้อนหัวใจ คนนั้นมีโอกาสได้การเปลี่ยนแปลง มันเปลี่ยนแปลงเราเลยนะ มันเปลี่ยนแปลงอุคมคติ เปลี่ยนแปลงชีวิตของเรา เปลี่ยนแปลงความเป็นอยู่ของเรา

ถ้าเราไม่มีธรรมะเป็นที่พึ่งอาศัยเห็นใหม่ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก เธอจงมีธรรมเป็นที่พึ่งเกิด ธรรมะเห็นใหม่ ธรรมชาติ ธรรมชาติ มันเป็นวิทยาศาสตร์ ถ้าธรรมะเห็นใหม่ ธรรมะนี้มันสะกดตายตัวเลย มันเป็นอกุปฺปธรรม มันเป็นที่พึ่งอาศัยของจิต มันเป็นที่พึ่งอาศัยของใจนะ แต่ถ้ามันสะท้อนหัวใจ มันทำให้เราได้ชวนชวาย ให้เราเปลี่ยนอุคมคติ

แต่ถ้าไม่มีธรรมมาเป็นที่พึ่งที่อาศัยนะ เราจะประกอบชีวิตทางโลก เราอยู่กับโลกเขาไป ทุกข์ร้อนขนาดไหนนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เปรียบชีวิตของเราเหมือนวัวเทียมเกวียน เห็นใหม่ เกวียนเทียมแอกนี้ต้องลากไปนะ ทุกข์ยากขนาดไหนก็ต้องลากมันไป มันจะทุกข์ยากขนาดไหน เห็นใหม่ โคนั้นเหมือนหัวใจ ร่างกาย ชีวิตเรา ภพชาติเราเหมือนเกวียน มันต้องลากแอกนั้นไปตลอด ไม่มีวันปลดแอกนั้นออกจากหัวใจ ออกจากร่างกายนั้นได้ มันต้องทุกข์ยากต้องลากไปอย่างนั้น

แต่ถ้าเรามีธรรมะเป็นที่พึ่งเห็นใหม่ โคเทียมเกวียนเห็นใหม่ โคเทียมเกวียนมันก็ลากเกวียนนั้นไปนั้นนะ ชีวิตมันก็เป็นอย่างนี้ ชีวิตมันก็ต้องลากมันไปอย่างนี้ แต่มันมีโอกาสปลดแอกนั้นได้ นะ โคนั้นกับเกวียนนั้นจะแยกออกจากกันได้ โคนั้นมันต้องลากเกวียนนั้นไปอีก คูสิ เวลาโคมันลากเกวียนนั้นไป มันลากไปเห็นใหม่ มันทุกข์ยากขนาดไหน มันจะต้องทุกข์ยากต้องลากไปอย่างนั้นละ

นี่จึงมีธรรมเป็นที่พึ่งเกิด ธรรมนี้มันจะรักษาหัวใจของเรา เห็นไหม ถ้ารักษาหัวใจของเรา นะ เราปฏิบัติต่อใจ ถ้าเราจะปฏิบัติต่อใจของเรา เราจะต้องซื่อตรงกับธรรมะ ต้องปฏิบัติธรรมตามความเป็นจริง เราจะปฏิบัติต่อใจ ไม่ใช่ปฏิบัติต่อกาย ในปัจจุบันนี้เราปฏิบัติต่อความรู้สึกของเรา นะ เป็นคนเห็นไหม คุณสิ เราเกิดมาเป็นคน เราว่ามนุษย์สมบัติมีค่ามหาศาล มนุษย์สมบัตินี้เป็น อริยทรัพย์ ทรัพย์ที่ประเสริฐมาก

เพราะเกิดมาเป็นมนุษย์แล้วได้พบสิ่งต่างๆ เห็นไหม ได้พบพระพุทธศาสนา ได้พบต่างๆ มีโอกาสได้ประพาศปฏิบัติทั้งหมด แล้วเราก็มารู้ว่าเราได้ปฏิบัติกัน เราปฏิบัติกันนะ เราปฏิบัติจากคนให้เป็นมนุษย์ เพราะเราปฏิบัติดิบดีๆ เราไม่ได้ปฏิบัติต่อใจของเรา เราปฏิบัติต่อความรู้สึกต่อความเป็นมนุษย์ของเรา ต่อความเป็นคนของเรา คน คนไม่ทั่วเห็นไหม คุณสิ เขาคนแกง คนเครื่องแกง คนกาแฟกัน มันคนไม่ได้ มันคนไม่สม่ำเสมอไง คนๆ คนจนไม่มีวันจนจบใจ นี่ คน

แล้วเวลาปฏิบัติเห็นไหม ศึกษาธรรมนี้ เวลาเราศึกษาธรรมะกันมา เราบอกนี่เราปฏิบัติแล้ว เดียวนี้เป็นคนดีขึ้นมา เมื่อก่อนเป็นคนที่ไม่ดี เป็นคนขี้โมโห เป็นคนมีความทุกข์ยากในหัวใจ ปฏิบัติไปแล้วนี่ เดียวนี้เป็นคนดีเห็นไหม ละความโกรธได้ เห็นไหม จากคนเป็นมนุษย์ใจ นี่ปฏิบัติต่อคน ปฏิบัติต่อความรู้สึก ปฏิบัติต่อความคิดใจ มันคิดกันอย่างไร

พอมันคิดกันอย่างไรเห็นไหม เพราะมันเอาความคิดดิบดีๆ เหมือนไม้ดิบดีนี่ เราจะจุดไฟเอามาสิไฟนะ สมัยโบราณไม่มีไม้ขีด ไม่มีไฟแช็ก ไม่มีต่างๆ เขาสิไฟกันนะ ต้องเอาไม้แห้งนะสิไฟกันจนกว่าไฟมันจะมีประกาย มันจะมีความร้อนของมันเห็นไหม เอาไม้ดิบดีๆ มาสิ นี่ก็เหมือนกัน ความคิดของเรา เราประพาศปฏิบัติกันนะ มันปฏิบัติต่อคน ปฏิบัติต่อความคิด ปฏิบัติของเราแล้วปฏิบัติโดยวิทยาศาสตร์ เราปฏิบัติแล้วเราศึกษาธรรมะแล้วเราปฏิบัติแล้ว ปฏิบัติต่อคน ปฏิบัติต่อความรู้สึกของเรา

แต่มันไม่ได้ปฏิบัติต่อใจ เพราะมันไม่รู้จักว่าหัวใจคืออะไร มันไม่รู้จักว่าใจคืออะไร แล้วมันก็เกิดเป็นมนุษย์เห็นไหม มีกายกับใจ เวลาโกรธเวลาทุกข์เวลายาก นี่เพราะหัวใจมันทุกข์มันยาก ความรับรู้มันทุกข์มันยากทั้งนั้น นี่มันพูดกันไปนะ พูดกันไปโดยสัตยชาติญาณ พูดกันไปโดยความรู้สึก แล้วใจมันคืออะไรล่ะ ไม่รู้ ใจคืออะไรไม่รู้ ทำความสงบของใจก็ทำไม่เป็น แล้วแยกไม่ถูก อะไรคือใจ อะไรคือร่างกาย อะไรคือความรู้สึก แยกกันไม่เป็น เห็นไหม

มันไม่ได้ปฏิบัติต่อใจของเรา มันไม่ได้ปฏิบัติต่อต้นเหตุ เวลาเราเกิดขึ้นมาเห็นไหม นี่จิต ปฏิสนธิจิต ปฏิสนธิจิตมันเกิดเห็นไหม ปฏิสนธิจิต มันมาเกิดขึ้นมาเห็นไหม มีร่างกายกับจิตใจ มี

ร่างกายกับจิตใจ แล้วใจนี้มันมาจากไหน ปฏิสนธิจิต ปฏิสนธิวิญญาณมันอยู่ที่ไหน นี่ต้นเหตุ ต้นเหตุ พากเกิดพาดายนะ แต่พอเวลาเกิดขึ้นมาแล้วนี่ เป็นคนขึ้นมาแล้วนี่ ถึงบอกพิร่ำพิร่ำพันกันนะว่าเป็นคน โอ้ ศึกษาพุทธศาสนา แต่ศึกษาแล้วเข้าใจมาก โอ้โฮ แดกฉานมากนะ มีความรู้ความเห็น แหม มีเปลี่ยนแปลงความคิด จากคนเป็นมนุษย์เิง

นี่โง่ปุณฺชน กัลยาณปุณฺชน กัลยาณปุณฺชนเขายังไม่ได้เป็นเลยนะ แค่ความสงบของใจแค่ความ ต่างๆ ขึ้นมา แล้วคำว่าสามล้อถูกหวย เวลาพูดถึงสามล้อถูกหวย มันตีความได้หลากหลายมาก คำว่า สามล้อถูกหวยเพราะมันไม่เคยรู้สิ่งใด พอรู้สิ่งใดขึ้นมาถือว่าสิ่งนี้เป็นธรรม เป็นธรรม นี่เวลาพูดกันเห็น ไหม โสดาบันนี่ ตัวเองก็ไม่รู้ว่าเป็นโสดาบัน แม้แต่พระพุทธเจ้าก็รู้เราไม่ได้ มีความเข้าใจแล้วว่าเป็น โสดาบัน นี่โง่ มันไม่ได้ปฏิบัติต่อใจ ใครเป็นโสดาบันล่ะ เวลามรรคผลนิพพานเห็นไหม นื่องค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา ตรัสรู้ที่ไหน ตรัสรู้อยู่โคนต้นโพธิ์ แต่เวลาจะความจริง พระพุทธเจ้าตรัสรู้ท่ามกลางหัวอก ท่ามกลางหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่จิตนี้ มันฆ่าแรกออกมาจากอวิชชา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกเลยนะ เวลาพูดถึงว่า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นพราหมณ์หนุ่ม ไม่เคารพพราหมณ์แก่ เห็นไหม พวกพราหมณ์นี่เขาถือกันมากเห็นไหม องค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า เรากราบเคารพบูชาใครไม่ได้เลย เพราะจิตของเราเห็นไหมเรา เป็นศาสดา จิตของเรานี้มันเป็นไก่อ่ฟองแรก ไก่อ่ตัวแรกที่มันจิก มันฆ่าแรกอวิชชาออกมา ฆ่าแรกฟอง ไก่อ่ออกมาเราเป็นไก่อ่ตัวแรกเห็นไหม

ในเรื่องมนุษย์เห็นไหม สัตว์ ๒ เท่าที่ประเสริฐที่สุดคือ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ประเสริฐที่สุด ไม่มีใครเกินองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สิ่งต่างๆ อย่างนี้มันเกิดมาเห็นไหม มีการกระทำ มันมีความเป็นไปของมันขึ้นมา มันถึงมีการกระทำของมันขึ้นมา นี่บอกว่า จะเป็น โสดาบัน จะเป็นสกิทา อนาคตไม่มีใครรู้ได้ นี่โง่มันปฏิบัติต่อกัน ปฏิบัติต่อความรู้สึก มันไม่ได้ ปฏิบัติต่อใจของเขา เขาไม่เข้าใจของเขา นะ เขาไม่เข้าใจสิ่งใดๆ เลย เขาไม่เข้าใจ เขาแยกแยะสิ่งใด ไม่ถูกเลย ไม่ถูกเลยแล้วมันจะเป็นความจริงขึ้นมาได้อย่างไร แต่ถ้าเราเป็นชาวพุทธ เราจะประพฤติ ปฏิบัติแล้วเรามีครูบาอาจารย์ของเรา ครูบาอาจารย์ของเรานี้ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นนะ ท่านหรือคั้น ของท่านขึ้นมา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ เวลาปรินิพพานไปแล้วเห็นไหม เวลาพระอนันท์ไป ถามๆ ว่า เวลาพระพุทธเจ้าปรินิพพานไปแล้วจะเอาอะไรเป็นที่พึ่ง “อนันท์ เรบอกเธอแล้วไม่ใช่

หรือ ธรรมและวินัยที่เราตราไว้ดีแล้ว นี่จะเป็นศาสดาของเธอ ” เป็นศาสดานะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานไปแล้ว คำสอนคำสั่งเตือนต่างๆ ตั้งแต่วินัย วินัยคือข้อบังคับ ธรรมะที่พระพุทธเจ้าเทศนาว่าการไว้ในสุดตันตปิฎก เป็นวิธีการสั่งสอนใครแต่ละบุคคลเห็นใหม่ เป็นธรรมวินัยเป็นศาสดาของเรา เราเคารพบูชา ธรรมและวินัยเป็นศาสดาของเรา

หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านก็พบ ท่านก็ประสบกันมา ท่านก็ศึกษาของท่าน แต่การประพฤติปฏิบัติอันนี้ต่างหากละ การประพฤติตามสั่งจะความจริงเห็นใหม่ ท่านประพฤติปฏิบัติของท่านขึ้นมาจนปฏิบัติใจของท่าน เอาใจของท่านชำแรกออกจากอวิชชา ชำแรกจากอวิชชา พยายามประพฤติปฏิบัติเข้าไป เป็นขั้นเป็นตอนไปจนถึงที่สุดเห็นใหม่ ชำแรกออกจากอวิชชาขึ้นไป แล้วท่านสั่งสอนพวกเรา เราเป็นชาวพุทธ เรามีครูมีอาจารย์ของเรา ท่านสอนเราละ ท่านสอนเราให้เรามีความเชื่อมั่น ให้มีความมั่นคง แล้วให้กำหนดพุทโธๆ ไปเห็นใหม่ ให้กำหนดพุทโธๆ ไปนี่ สิ่งที่ยื่นมาศึกษา มา ปรียัตติ ปรียัตติศึกษามาแล้ววางไว้ก่อน แต่ถ้าเราศึกษาปรียัตตินี้ละ ในปัจจุบันเห็นใหม่มีการประพฤติปฏิบัติขึ้นมา นี่หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น มีศรัทธาพออะไร หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ทางวิชาการได้เรียนมาขนาดไหน หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นจบ ๕ ประโยค ๑๐ ประโยคมาหรือเปล่า หลวงปู่มั่นเอาวิชาการมาจากไหน หลวงปู่มั่น เมื่อไม่มีความรู้ทางวิชาการนี้จะเอาอะไรประพฤติปฏิบัติ ก็เอาความจริงปฏิบัติไป ปฏิบัติต่อใจขององค์หลวงปู่มั่นไง

ท่านปฏิบัติต่อความจริงของท่าน แล้วหัวใจของท่านชำแรกออกมา มันเป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นมาจากประสบการณ์ของท่าน จากความจริงของท่าน ทางวิชาการก็วิชาการ ก็ศึกษาเหมือนกัน ก็เปิดดูได้เทียบเคียงได้ทั้งนั้น เทียบเคียงแล้วมันเป็นความจริงขึ้นมา มันก็เทียบเคียงขึ้นมา แต่ของเราเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราศึกษาของเราขึ้นมา ต้อง!เป็นอย่างนั้น ต้อง!เป็นอย่างนั้น นี่ก็ปฏิบัติไปเห็นใหม่ มันเป็นกรอบนะ แล้วไม่เป็นความจริงสักอย่างหนึ่ง เพราะปฏิบัติต่อความรู้สึกของตัวเอง ปฏิบัติต่อความเป็นคนของตัวเอง มันไม่ได้ปฏิบัติต่อใจของตัวเองนะ ถ้าปฏิบัติต่อใจของตัวเองเห็นใหม่ เราเชื่อมั่นในครูบาอาจารย์ของเรา พุทโธๆๆ พุทโธไปเรื่อยๆ เห็นใหม่ เราจะปฏิบัติต่อใจ เราหาใจเราเจอใหม่ คุณติ อย่างกองไฟ เวลาเราจุดไฟขึ้นมา เราจะบริหารไฟนั้นอย่างไร ถ้าเราบริหารไฟเห็นใหม่ ไฟในเตา ไฟทำอาหารของเรา ไฟเพื่อแสงสว่างของเรา เราใช้ประโยชน์ขึ้นมาเห็นใหม่ แต่ไฟฟ้าขึ้นมา เขาทำเป็นอุตสาหกรรมขึ้นมา ถ้าไฟฟ้าก็ใช้ในอุตสาหกรรม เขายังได้ประโยชน์ของเขาขึ้นมามหาศาล เขาใช้ของเขาเป็น แต่ไฟฟ้าลัดวงจร มันก็เผาไหม้โรงงานนั้นหมดทั้งโรงงานเลย ต้นทุนต่างๆ ที่มี มันเผาไหม้หมด

สิ่งต่างๆ ดูไฟฟ้า วิเคราะห์ไฟ ไฟเวลามันติดขึ้นมาเห็นไหม ไฟป่าน้ำมันเผาผลาญหมดนะ มันเผาผลาญบ้านเรือน เผาผลาญถึงชีวิตของคน เผาผลาญหมดเลย ความรู้สึกของเราเห็นไหม ความรู้สึกเราที่เกิดเป็นคน กายกับใจนี้ ใจตัวนี้มันมีวิชาอยู่ เวลาความโลภ ความโกรธ ความหลง คุณติ เวลาคนเรานี้มันคบกันงั้นเห็นไหม มันยึดประเทศนะ เช่นสัญญาที่ทำสัญญาข้ามประเทศนะ เอเอฟทีต่างๆ ทำสัญญายึดประเทศได้หมดละ ทำอะไรก็ได้ ด้วยอะไร ด้วยกลโกงเห็นไหม มันเผาผลาญเขา มันทำลายมันเอาไรต์เอาเปรียบเขา สิ่งต่างๆ ในหัวใจมันเผาทำลาย ไม่แต่ทำลายเรานะ ทำลายหมดเลย

คุณติ สมัยโบราณเห็นไหม เวลาภักดิ์ต่าง ๆ เขารบราฆ่าฟันกัน มันเป็นคนสองคน คนสองคนถ้ามีความผิดใจกัน รบราฆ่าฟันกัน แหกกลาญกันไปหมดเลย นี่ไง สิ่งของมันจะบริหารอย่างไร มันจะรู้จักควบคุมมันอย่างไร ไฟ ไฟถ้าเอามาเป็นประโยชน์นะ มันจะเป็นประโยชน์กับการดำรงชีวิต เป็นประโยชน์กับธุรกิจ อุตสาหกรรมต่างๆ เห็นไหม เป็นประโยชน์หมดละ

จิตก็เหมือนกัน จิตความรู้สึกของหัวใจ ถ้ามันเป็นกิเลสตัดหาความทะยานอยาก มันเห็นของมันเห็นไหม แล้วเรามีตัดหาความทะยานอยากอย่างนี้ แล้วรักษาไม่เป็น คนเราถ้าไม่รู้จักไฟ ไม่รู้จักกายกับใจ บริหารใจไม่เป็น แล้วเอาใจมาทำอะไร ไฟนี่คือไฟมากก็เที่ยวเผาเขาทั่วไปหมดอย่างนั้น เชียวหรือนั่นเหมือนกัน คุณติ เวลาภูเขาไฟมันระเบิดเห็นไหม ลาวามันพุ่งออกมา เราจะทำอย่างไร เราจะบริหารจัดการมันอย่างไร เราไม่อะไร พอระเบิดก็วิ่งหนีกันทั้งนั้นละ อพยพกัน ลาวามันไหลไปแล้ว จนกว่ามันจะสงบเย็นเข้ามาแล้วนี่ มันมีกัมมะถันมีต่างๆ มันทำให้จุดนั้นเข้าไปไม่ได้ มันจะเป็นโทษกับชีวิตใจ หัวใจของเรา มันมีวิชาอยู่ แล้วเราไปศึกษาธรรมะ มันลาวามันระเบิดออกมาแล้วทำอะไร โอ๊ย นิพพานสงบเย็นไป ลาวามันสงบเย็นไหมละ

กว่าภูเขาไฟมันจะระเบิด พลังงานของมันที่สะสมมามีมากขนาดไหน มันถึงจะระเบิดออกมา จิตใจของเราที่ตายเกิดมา อวิชาในหัวใจมันสะสมมากกับใจ นี่มันมากมายขนาดไหน แล้วบอกสงบเย็นๆ นี่ สิ่งที่ทำแล้วมันจะไม่มีโทษกับเรา นี่มันจะเป็นไปได้ไง ภูเขาไฟระเบิดออกมานี้มันไม่ทำลายใครหรือ แล้วภูเขาไฟมันจะระเบิดมา มันจะระเบิดมาจากอะไรละ ไม่ได้ระเบิดมาจากพลังงานที่มันสะสม พลังงานที่มันอัดแน่นของมัน แล้วลาวามันระเบิดออกมา นี่กิเลสตัดหาความทะยาน เมื่อก่อนเราเป็นคนเลวมาก เดียวนี้เป็นคนดีแล้วนะ เดียวนี้ไม่เคยโกรธเลย โกรธไม่เป็น

เวลาครูบาอาจารย์อย่างเรานี้เทศน์ อู๋ อารมณ์รุนแรงมาก อู๋ น่ารังเกียจเดียดฉันท์ สิ่งต่างๆ มันเป็นประโยชน์ ถ้ามันถึงเวลาเป็นประโยชน์ มันจะเป็นประโยชน์นะ จริงจัง คนจริงคนจัง คนทำ

จริงจิ่งขึ้นมา มันจะได้ความจริงขึ้นมา คนเหลาะแหละ คนโละเล คนเจ้าเล่ห์แสนกล เจ้าเล่ห์แสนกลนี้ มันจะเอาอะไรเป็นประโยชน์ขึ้นมา มันไม่มีประโยชน์หรอก แล้วมันหาความจริงก็ไม่ได้ หากความจริงของตัวเองก็ไม่เป็น แล้วมันสงบเสงี่ยม ตำนวนอ่อนหวานนะ ซ่อนมีดเอาไว้ข้างหลังคนละ ๒๐ เล่ม ผลอเป็นแทง ผลอเป็นแทง แล้วอย่างนั้นหรือเป็นธรรมะ ธรรมะทำไมยังเอา ผลประโยชน์ ธรรมะทำไมไม่เป็นธรรม

คูตี พระพุทธเจ้านี้เอาประโยชน์กับใคร ไม่มีกำมือในเรา องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บอกไม่มีกำมือในเรา ไม่มีควมลับลมคมในในองค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แบตลอดเลย พวกเรา ต่างหากเข้าไม่ถึง พวกเราต่างหากบริหารไม่เป็น พวกเราต่างหากเข้าไม่ได้ เพราะอะไรเพราะพวกเรา บริหารใจไม่เป็น ไม่ปฏิบัติต่อใจของตัวเอง เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ปฏิบัติเรื่องของคนอื่นทั้งนั้น เลย ธรรมะขององค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นสมบัติของเราหรือ เราไปศึกษาปรีชิตขึ้นมา นี้ ไปศึกษาธรรมะวินัยขององค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้มันเป็นสมบัติของเราไหม มันเป็นความจำ ทั้งนั้นละ มันเป็นความจำขึ้นมา

แล้วในหัวใจของเรานี้ ภูเขาไฟ ความอัดแน่นของกิเลสตัณหาความทะยานอยากในหัวใจนี้ มัน อัดแน่นขนาดไหน แล้วบอกว่าสงบเสงี่ยม ก็กดมันเอาไว้สิ ภูเขาไฟนี้ลาวาอย่าให้มันระเบิดออกมา นะ พลังงานนี้อัดมันไว้ นะ โอ้ เมื่อก่อนโกรธมาก เดียวนี้ไม่โกรธเลย มันเดือดอยู่ข้างใน มันเดือด อยู่ เดียวมันจะปะทุออกมานั้นนะ มันไม่มีการชำระล้างมันไม่มีการกระทำ มันจะสะอาดบริสุทธิ์ไป ได้อย่างไร มันเป็นไปไม่ได้หรอก มันเป็นสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ แล้วพอสะอาดบริสุทธิ์ขึ้นมาเห็นใหม่ โสดาบัน ก็ไม่มีใครรู้ได้กับเรา สกิทา อนาคา ไม่มีใครรู้ได้กับเราหรอก

ไม่มีใครรู้ได้ แล้วปัจจัยตั้งมันอยู่ที่ไหน สันติภูฏิกโกมันเกิดขึ้นได้อย่างไร สันติภูฏิกโกที่จะเกิด ในหัวใจนี้ มันเป็นสันติภูฏิกโกมันไม่ชำระกิเลส เวลากิเลสขาดคั้งแขนขาขาด ถ้ามันไม่มีการกระทำ ขึ้นมา ไม่มีการขาดไป กิเลสมันขาดตรงไหน ตรงไหนมันเป็นการเริ่มต้นขององค์กรสมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้า นี้เวลาอานาปานสติ กำหนดลมหายใจเข้ามา เวลาองค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า กำหนดลมหายใจเข้ามา เวลาจิตสงบเข้ามา บุพเพนิวาสานุสติญาณ เวลาปฐมยามนี้มันเป็นอย่างไร จุตุปปาตญาณมันเป็นอย่างไร อาสาวักขณญาณนี้มันชำระกิเลส มันชำระตรงไหน แล้วทำไมชำระ ไม่ได้

เวลาเทศน์ธรรมจักร พระอัญญาโกณฑัญญะนะ อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ ถ้าพระอัญญาโกณฑัญญะนี้มีดวงตาเห็นธรรมเป็นพระโสดาบัน ถ้าไม่เป็นพระ

โศคาบัน แล้วทำไมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารับประกัน ว่าอัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ แล้วปัญญาจักขีย์ อัสดชิ มหานามยังไม่รู้ นี้ ไม่รู้คือไม่รู้

นี่ก็บอกว่าโศคาบันคนอื่นรู้ไม่ได้ โศคาบันพระพุทธเจ้าก็ไม่รู้ ตัวเองก็ไม่รู้แล้วเป็นโศคาบัน แล้วโศคาบันของใครนั่นนะ นี่ใจมันปฏิบัติต่อคน ปฏิบัติต่อความรู้สึก ปฏิบัติแล้วนี่เห็นใหม่ อ้างอิงเรื่องธรรมะพระพุทธเจ้าต้องเป็นอย่างนี้ ปฏิบัติครบสูตรแล้วใจ ก็เข้าใจแล้ว แต่ขณะที่มันเป็น มันเป็นอย่างไร ไม่มีใครรู้ได้อย่างไร แล้วโศคาบันเป็นอย่างไร มันไม่ได้ปฏิบัติต่อใจ ถ้าปฏิบัติต่อใจนะ เรากำหนดพุทโธๆ ใจของเราเหมือนไฟ พระพุทธเจ้าเปรียบเรื่องใจของเรา ใจของมนุษย์มันมีอำนาจ ด้วยแรงของมันเห็นใหม่ ท่านเปรียบใจของคน เหมือนกับช่างสารที่ตักมัน มันเอา มันไม่อยู่หรือก ช่างสารตักมันนี้ ความขี้ขาง เวลาตักมันยังไม่กล้าเข้าใกล้เลย มันทำลายถึงความขี้ขางของมันนะ

นี่ใจจิตใจของเราเวลาเมื่อกี้เสถียรอยู่ เหมือนช่างที่มันตักมัน มันฟาดวงฟาดวงกับตัวเราเองนี้ ตลอดเวลา แต่เราไม่รู้ เพราะเราไม่ได้ปฏิบัติต่อมัน เราไม่ได้ดูแลมัน ไม่ได้รักษามัน แล้วจะเอาจุดเริ่มต้นจากการประพฤติปฏิบัติตรงไหน ถ้าเราไม่ได้ปฏิบัติต่อใจของเรา เราจะเอาใจของเราออกจากใจได้อย่างไร ทั้งๆ ที่หัวใจมันเรียกร้องความช่วยเหลือนะ จิตใจของเรานี้มันทุกข์ยากมากนะ แล้วศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ ปฏิสนธิจิต นี่ใจเราก็คือเป็นพระ ก พระ ก ก็เกิดมาเป็นพระ ก แล้ว แล้วพระ ก มันมาจากไหน พ่อแม่ตั้งให้นะ ชื่อ ก นี่พ่อแม่ตั้งให้ แล้วเวลาปฏิบัติสนธิจิต จิตมันเกิดมาจากในครรภ์มันเกิดมาอย่างไร มันอยู่ในท้องนี่อีก ๕ เดือนมันมาจากไหน นี่สมมุติใจ สมมุติเป็นพระ ก เห็นใหม่ เป็นนาย ก นาย ข นาย ง นี่ ใครเป็นคนตั้งให้ พ่อแม่ตั้งให้ทั้งนั้นละ นี่เวลาโตขึ้นมาแล้วมันไม่พอใจ จะมาเปลี่ยนชื่ออีกนะ เปลี่ยนเป็นนางสวรรค์ เปลี่ยนเป็นนิพพานในหัวใจ ชื่อมันนี่ชื่อนิพพานเลย แต่หัวใจมันเร่าร้อนใจ

เพราะมันไม่รู้จักบริหารจิตใจของมัน มันไม่รู้จักเข้ามาดูใจของตัวเอง ถ้าดูใจของตัวเองเราจะบริหารอย่างไร ถ้ามันมีความเชื่อมั่นของมันนะ ถ้าเรามีความเชื่อมั่นของเรา มันจะเป็นข้อเท็จจริง ถ้ามันเป็นข้อเท็จจริงนะ เราศึกษามาศึกษาธรรมนั้น คำว่าศึกษาปรัยัติศึกษา ศึกษาเสร็จ เวลาปฏิบัติมันต้องวางไว้ แล้วมันเป็นข้อเท็จจริงนะว่าศึกษามันได้แต่ชื่อ มันได้แต่ความจำ มันไม่ได้เป็นความจริงขึ้นมา เป็นความจริงขึ้นมาไม่ได้หรอก

คูสิ เราเรียนจบเห็นใหม่ เราเรียนจบเลย เรียนจบทางวิชาการไหนก็แล้วแต่ บอกเรารู้หมดเราทำได้หมด เป็นจริงหรือเปล่าละ มันเป็นเรื่องใหม่ ถ้ามันไม่ฝึกงานก่อน ไม่ออกประพฤติปฏิบัติ ไม่

ออกมาชานาญการขึ้นมา มันทำอะไรไม่ได้หรอก ทางวิชาการก็ทางวิชาการ เราศึกษาวิชาการมานี้ เว้นแต่อาชีพทางวิชาการ นักกฎหมายเขาก็วิชาของเขา ทำงานของเขา แล้วมันเป็นวิชาชีพของเขา แล้วกิเลสมันแก้ตรงไหนล่ะ มันเป็นเรื่องงานขึ้นมาไม่ได้หรอก

นี่เหมือนกัน ในการประพฤติปฏิบัติของเราขึ้นมา ถ้าเราไม่ปฏิบัติต่อใจของเรา เราหาใจของเราไม่ได้ เราบริหารจัดการเราไม่ได้ มันจะเริ่มตื้นตันกันอย่างไร มันจะพาหัวใจเราพ้นออกไปจากกิเลสได้อย่างไร ไปศึกษามามันก็เอาแต่คู่มือ กองไฟเผาออกไปทั้งนั้นล่ะ คู่มือ ไฟมันก็เข้าไปที่ไหน มันก็เผาทำลายหมดเห็นไหม ขณะที่ไหนมันก็เผาทำลายหมด ใ้หนี่ก็เหมือนกันเวลาศึกษาธรรมพระพุทธเจ้า มันก็เผาไปด้วยใจ เผาทั้งพระพุทธเจ้าเลย เผาหมดเลย ว่างๆ เผาหมดเลย แล้วว่างอย่างไร ไม่รู้ แต่ว่าง ว่างนี่นิพพานสงบเย็น เย็นมากๆ ไม่รู้อะไรเลย ไม่รู้

แม้แต่ไม่มีใครรับรู้กับเรา สันติภูมิจโกมันไม่มี ปัจจัตตัง รู้เฉพาะตนมาจากไหน มันไม่มีความมั่นคง มันเป็นไปไม่ได้ มันเป็นที่ไปไม่ได้ แต่ถ้าเราเชื่อมั่นเราศึกษาแล้วว่างไว้ ศึกษาแล้วเรารู้หมดเลย โอ้ อู๋ย มรรคญาณนะ สีล สมาธิ ปัญญา นี่วิปัสสนาโดยตรง มรรคญาณเกิด อู๋ย มรรครวมตัวสามัคคี โอ้ย มันเป็นการสร้างภาพหมดล่ะ เวลามันเผาเห็นไหม มันเผาเราเองนะ นี่ไฟก็เข้าไปมันเผาทำลายหมด ทั้งๆ ศึกษาธรรมพระพุทธเจ้า ก็เผาทำลายธรรมพระพุทธเจ้า แล้วก็มาเผาทำลายตัวด้วย เพราะเราบริหารจัดการไม่ได้

เราต้องเอาไฟนี้ให้มันสงบ ให้อยู่ในเตา ไฟแสงสว่างก็ให้มันอยู่ในแสงสว่าง ไม่ให้ลัดวงจร กำหนดพุทโธๆๆ เข้าไปนะ รักษามันให้ได้แล้ว ทำให้เป็นคุณงามความดีขึ้นมา เวลาจิตสงบขึ้นมา ให้อู๋ยจกัว่าจิตสงบ ถ้าจิตมันไม่สงบขึ้นมา สิ่งที่เกิดสิ่งที่ทำนั้น มันเป็นปัญญาอบรมสมาธิ คำว่าปัญญาอบรมสมาธิเห็นไหม คำว่าสมาธิคืออะไร คือจิตสงบ แต่ถ้ามันเป็นปัญญาขึ้นมา ปัญญาอบรมสมาธิคืออบรมความสงบอันนี้

ปัญญาอบรมสมาธิเพราะมันมีความรู้จริง เพราะเราแยกแยะถูก เพราะเราบริหารจัดการถูกต้อง ถ้าเราบริหารจัดการถูกต้องนะ เวลาใช้ปัญญาอบรมสมาธินี้ ผลของมันคือมันปล่อยวางเข้ามา ถ้าผลปล่อยวางเข้ามา นี่ไง ใครเป็นคนปล่อยวาง ใครเป็นคนปล่อยวางความคิด ใครเป็นคนปล่อยวางอารมณ์ ใครเป็นคนปล่อยวางความทุกข์ความยากเข้ามา คนปล่อยวางมันคือใคร คนที่ปล่อยวางเข้ามา พอปล่อยวางเข้ามา ถ้าจิตมันมีสติเข้ามา มันจะรู้ตัวมันนี่ “ อี้ อี้ ” พอมันปล่อยวางเข้ามาเรื่อยๆ แล้วมันปล่อยวางเข้ามา นี่ไงปัญญาอบรมสมาธิ

พุทโธๆๆ นี้ ไฟมันเผาผลาญไปทั่ว คุณไฟป่ามันเผาเห็นไหม เวลาไฟป่าเกิดขึ้น โลกร้อนขึ้นมา ไฟป่ามันจะเผาทำลายทั้งบ้านเรือน ทำลายทั้งป่าไม้ ทำลายต่างๆ หมดยุคเห็นไหม จิตใจที่มันทำลายอยู่นี้ จิตใจที่มันเป็นกิเลสตัดหาความทะยานอยากอยู่นี้ แล้วมันทำลายอยู่ตลอดเวลา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกมาให้กำหนดพุทธานุสสติ ธรรมานุสสติ สังฆานุสสติ ทำความสงบของใจให้ได้ก่อน

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการ อกุศลเห็นไหม ผู้ที่ไม่เป็นชาวพุทธขึ้นมา นี้ ต้องเทศน์อนุปพิททา ตั้งแต่ทาน ศีล เรื่องของท่านคือเรื่องของการเสียสละ เรื่องของสวรรค์ พอผลของท่านเสร็จผลได้เกิดบนสวรรค์ เกิดสวรรค์นี้ ก็ถือเนกขัมมะ ให้ถือเนกขัมมะให้ประพฤติปฏิบัติ แล้วถึงมาเทศน์อริยสัจ เพราะเหตุใด นี่ไงแล้วถึงเทศน์อริยสัจ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค พระพุทธเจ้าไม่เทศน์ทั่วไปนะ

พระพุทธเจ้าจะเทศนาว่าการนี้ พวกอกุศลนี้ต้องเทศน์อนุปพิททาก่อน เพื่อให้เขารู้จักการเสียสละของเขาก่อน เสียสละแล้วผลของการเสียสละเขาได้อะไรขึ้นมา ผลของการเสียสละเขาได้สิ่งที่เป็นอามิส สิ่งที่ทำบุญกุศลขึ้นมา ผลตอบแทนมันคืออะไร แล้วใครมันได้ผลตอบแทนนั้น ผลตอบแทนนั้นมันได้สวรรค์ได้พรหมขึ้นมา ให้ถือพรหมจรรย์เห็นไหม ให้ถือเนกขัมมะ ให้เนกขัมมะคือบวชไป มันถึงจะได้สิ่งคุณงามความดีมานะ เพราะคุณงามความดี มันจะบริหารจัดการของมัน เพราะมันรู้จักคุณงามความดี รู้จักความสำนึก พอรู้จักความสำนึกขึ้นมาเห็นไหม ให้ถือเนกขัมมะ เนกขัมมะคือจิตใจที่มันจะออกแสวงหาของมัน นี่ไง นี่มันต้องปฏิบัติต่อใจให้ถูกต้อง

ถ้าเราปฏิบัติต่อใจแล้วไม่ถูกต้อง เราปฏิบัติต่ออะไร เราปฏิบัติต่ออารมณ์ความรู้สึกนะ ด้วยสัญชาตญาณของมนุษย์ คนเกิดมามีภาษา มีการสื่อสารกัน เป็นสัญชาตญาณขึ้นมา สัญชาตญาณขึ้นมา มันเป็นการสื่อสารตามความสำคัญของมนุษย์ แต่ในหัวใจ ในหัวใจมันมีกิเลสมีวิชาทั้งนั้น มันมีตัดหาความทะยานอยาก มันเป็นภูเขาไฟ ลาวามันอัดแน่นอยู่ในนั้น พลังงานมันมหาศาล มันจะระเบิดออกมาแล้ว ก็ไปลูบๆ คลำๆ กันนะ ลาวาระเบิดออกมาเลยนะ ยังบอกว่าเอาพรหมไปปูไว้ นั่งบนลาวาได้นิม โอิโฮ เย็นมาก มันระเบิดขึ้นมาลอยขึ้นมา โอ้ มีแต่ความร่มเย็นเป็นสุขนะ มันจะตาย มันยังไม่รู้สึกตัวมันเลยนะ มันไม่รู้จักว่ากิเลสจะจี๋หัว กิเลสจะฆ่ามันนะ

แต่ถ้าเรากำหนดพุทโธๆๆๆ ของเราเห็นไหม เราแยกของมัน เรายกของเรา เราแยกออกเห็นไหม เพราะจิตถ้ามันสงบเข้ามา คำว่าจิตสงบ จิตสงบจิตมันมีหลักมีเกณฑ์ของมัน แล้วไม่ใช่

สงบแบบมิจฉาสมาธิ คำว่าปฏิบัติสมาธิเป็นสมาธิ แล้วมันจะเกิดนิมิต สมาธิจะเป็นสมณะ นำเกรงกลัว นำรังเกียจเดียดฉันท์ มันเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ ที่เราจะปฏิเสธความเป็นไปของเรา

คนที่เป็นนุญษ์ปฏิเสธความสุข ความทุกข์ในหัวใจได้ใหม่ ความพอใจ ความดีใจ ความเสียใจ ในหัวใจเราปฏิเสธมันได้ใหม่ เราเคยปฏิเสธความรู้สึกในหัวใจเราได้ใหม่ มันเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ หรืออก มันเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ที่เราจะปฏิเสธสมณะ มันเป็นไปได้ที่เราจะปฏิเสธเรื่องสมาธิ เราปฏิเสธมันไม่ได้ ถ้าเราปฏิเสธมันเห็นใหม่ เราต้องปฏิเสธว่าเราไม่มีหัวใจ เราต้องปฏิเสธว่าอารมณ์ความรู้สึกเราต้องเป็นความดีตลอดไป ทำไมอารมณ์ความรู้สึกเรา เดียวดี เดียวชั่ว เดียวโกรธ เดียวทุกข์ เดียวมีความรัก ความชัง ทำไมมันเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาอย่างนั้นล่ะ ก็ธรรมชาติของมันเป็นอย่างนั้น

ถ้าธรรมชาติของมันเป็นอย่างนั้น สิ่งนี้มันเป็นอารมณ์ความรู้สึกของคน ที่เราจะบริหารจัดการ เห็นใหม่ นี่ปฏิบัติต่ออารมณ์ ไม่ได้ปฏิบัติต่อใจใจ ถ้าปฏิบัติต่ออารมณ์แล้วควบคุมอารมณ์ให้ดี นี่ โอ้อโฮ เมื่อก่อนเป็นคนเลวมาก เดียวนี้เป็นคนดี คนก็คือคน แล้วคนมันได้อะไร มันก็ตายเปล่าไง มันก็ตายของมัน ตายจากคุณงามความดีด้วย ตายจากเพราะความถอนรากถอนโคน ถอนรากถอนโคนเพราะไม่ยอมเข้าไปเผชิญ ไม่ปฏิบัติตามความจริงต่อใจของตัวเอง

ถ้าปฏิบัติตามความจริงต่อใจของตัวเอง พุทโธฯฯฯ ผลของมันไงๆ ถ้าเรามีความเข้าใจ มีความเป็นจริง บริหารจัดการได้ถูกต้อง เราปฏิบัติต่อใจได้ถูกต้อง จิตมันสงบเข้ามา การประพฤติปฏิบัติทั้งหมด เนี่ยเขาถึงบอกว่าเป็นโศคาบันก็ไม่ใช่ใจใจ นี่มันเป็นมิจฉาหมดใจ มิจฉาเพราะมันแฉออกจากตัวใจของตัวเอง มันแฉออกจากข้อมูล มันแฉออกจากต้นเหตุ ต้นเหตุของการเกิดคือปฏิสนธิจิต ปฏิสนธิจิตมันเป็นต้นเหตุ ต้นเหตุของการเกิดและการตาย ต้นเหตุของอวิชชามันอยู่ที่นี้

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ประพฤติปฏิบัติมาเป็นพระโพธิสัตว์ ๔ อสงไขย ถ้าต้นเหตุ ถ้าจิตดวงนี้มันไม่ได้สะสมข้อมูลมา ความสร้างสมมาเป็นพระโพธิสัตว์ มันจะสืบต่อ ต่อเนื่องมาได้ อย่างไร เหตุผลที่มันตกผลึกเก็บไว้ในหัวใจนี้ ตกผลึกออกมาจนมีอำนาจวาสนาบารมี มีปฏิภาณไหวพริบขึ้นมา จนเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่มันมาจากไหน นี่คือต้นเหตุ

ต้นเหตุมันอยู่ที่ปฏิสนธิจิต มันอยู่ที่จิตอยู่ที่ใจนี้ ถ้าต้นเหตุมันอยู่ที่นี้ แล้วเราไปชำระที่ต้นเหตุนี้ ทั้งกันไม่ได้ ถ้าเราค้นหาที่เกิดที่ตายของจิตไม่ได้ เราหาที่เกิดที่ตายของใจ เราบริหารจัดการใจไม่เป็น เราหาใจของเราไม่เจอ แล้วจะเอาอะไรไปประพฤติปฏิบัติ การประพฤติปฏิบัติก็ดูๆ คลำๆ ด้วยสัญชาตญาณ โดยความคิดที่เรามีความรู้สึก คิดว่านี่คือการปฏิบัติธรรม

มันเป็นการปฏิบัติธรรมโดยปฏิบัติอารมณ์ความรู้สึก แล้วอารมณ์ความรู้สึกนี่คืออะไร อารมณ์ความรู้สึกของเรานี้ เราจะมีปัญญา เราจะมีความรู้ธรรมะพระพุทธเจ้าได้มากมายขนาดไหน ก็มันไปเรียนปริยัติมาไง มันก็ไปท่องจำมาไง ท่องจำธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามานี้ ใง เพราะมีธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นธรรมะสาธารณะ ธรรมะธรรมชาติ ทุกอย่างเป็นธรรมชาติหมดเลย ธรรมชาติมันก็หมุนเวียนไปใง แล้วมีรู้อะไร มีงก็เกิดมาในธรรมชาตินั้นละ

ธรรมชาติก็จิตนี้เกิดในธรรมชาติ เกิดในวิญญูชะ ธรรมะคือธรรมชาติคือวิญญูชะ ธรรมชาติคือการเวียนว่ายตายเกิด นี่ก็คือธรรมชาติ แล้วธรรมะ ธรรมะเป็นธรรมชาติ มันก็เวียนว่ายตายเกิดนี้ใงเพราะอะไร เพราะบริหารใจไม่เป็นใง เพราะเข้าถึงต้นเหตุไม่ได้ใง ไม่รู้จักต้นเหตุมันอยู่ที่ไหน แล้วทำต้นเหตุให้เป็นความจริงขึ้นมาก็ไม่เป็น แต่อ้างธรรมะพระพุทธเจ้า อ้างธรรมะพระพุทธเจ้า นี่หรือการปฏิบัติ เพราะไม่ได้ปฏิบัติต่อใจของตัวให้ถูกต้อง ไปปฏิบัติธรรมะของพระพุทธเจ้า ไปบริหารจัดการธรรมชาติ ธรรมะเป็นธรรมชาติ การเกิดเป็นธรรมชาตินะ พอธรรมชาติก็ว่างนะ ว่างแล้วไปไหนละ สวะ สวะนะ นี่ผลของวิญญูชะ สวะมันลอยไปในวิญญูชะใง

แล้วธรรมะเป็นธรรมชาติใชใหม่ จิตนี้มันก็เป็นธรรมชาติอันหนึ่ง ที่มันหมุนไปกับธรรมชาติใง แล้วการเวียนว่ายเวียนเกิด ถ้าเราไม่คือดิ่งขัดขึ้นมัน มันก็เวียนไปด้วยความสุขใง เราพอใจ เราพอใจการเวียนว่ายตายเกิด นี้ใง มันสงบเย็น เย็นก็มันหมุนไป นี้ใงแล้วมันได้อะไรขึ้นมาละ มันไม่ปฏิบัติตรงต่อใจ ถ้าปฏิบัติตรงต่อใจนะ เราเชื่อมั่นในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ท่านบอกถึงกรรมฐาน ๔๐ ห้อง กรรมฐาน ๔๐ ห้อง การทำความสงบของใจ ๔๐ วิธีการ ถ้าเราไม่ทำความสงบของใจขึ้นมา ก่อน เราไม่แยกแยะชะก่อนว่า ไฟ ไฟเราควรจะบริหารจัดการมันอย่างไร ใจของคนนี้เราจะบริหารจัดการมันอย่างไร ถ้าเราควบคุมไม่ได้ ไฟมันก็เผาผลาญไปตามแต่กำลังของไฟนั้น ยังมีลมพัดมา ยังมีออกซิเจนเข้ามา ต้องมีลมมากระฟือไป มันจะเผาทำลายหมดเลย

นี่ก็เหมือนกัน เราควบคุมอะไรไม่ได้เลยหรือ ความรู้สึกเรานี้ ใจของเรานี้เราควบคุมอะไรไม่ได้เลยหรือ เราบริหารจัดการใจเราไม่เป็นเลยหรือ ถ้ามันพุทโธๆๆ ถ้ามันสงบเข้ามา นี้ใงเราควบคุมได้ใง เราควบคุมได้ เราจัดการได้ ภูเขาไฟมันจะระเบิดใชใหม่ ภูเขาไฟมันมีแรงอัดของมันใชใหม่ เราตัดทอนมันได้ใชใหม่ ถ้าเราตัดทอนมันได้ ภูเขาไฟนี้จะไม่ระเบิดไม่ได้ ระเบิดไม่ได้เพราะอะไร เพราะเรามีคำบริกรรมพุทโธๆๆ นี้ บริกรรมนี้

เราตั้งสติของเรา เราจะปฏิบัติต่อใจของเราให้เข้มข้น ปฏิบัติต่อใจของเราให้เป็นคุณงามความดีขึ้นมาเห็นใหม่ กำหนดพุทโธก็ได้ สมาธิอบรมปัญญา ปัญญาอบรมสมาธิ เราใช้ปัญญาอบรมสมาธิให้จิตมันสงบเข้ามา จิตสงบเข้ามาคือเราควบคุม เราควบคุมไฟ เราควบคุมแรงอัดต่างๆ ที่มันจะเกิดขึ้นมาเราควบคุม คำว่าควบคุมนี้แล้วมันก็ดีขึ้นมา คุณเขาไฟที่มันไม่มีพลังงานเห็นใหม่ เราน่าไว้ใจใหม่ เรามีความสุขได้ใหม่ เราไม่มีความวิตกกังวลเลย แต่ถ้าภูเขาไฟมันควันกรุ่นๆ ขึ้นมานี้ มันจะระเบิดอยู่นี้ โอ้โฮ ทุกคนต้องอพยพหลบหนีมันนะ

ถ้าใจของเราเราควบคุมได้ เราบริหารจัดการได้ ปฏิบัติต่อใจให้มันถูกต้อง ถ้าปฏิบัติต่อใจให้มันถูกต้องนะ มันสงบเข้ามาขนาดไหน คำว่าปฏิบัติต่อใจถูกต้องนี้ มันต้องอยู่ที่อุคมคติ อยู่ที่เป้าหมาย อยู่ที่ความเริ่มต้น ถ้าความเริ่มต้นของเรานี้ เราจะเข้าไปสู่ความสงบของใจ เราจะต่อสู้ไปเรื่อยๆ แต่ถ้ามันเป็นมิจฉาทิฐิ มันเป็นความเห็นที่ผิดเพี้ยน มันจะบอกว่า นี่ศึกษาธรรมนี้ นี่คือปัญญา ปัญญา วิปัสสนาแล้วปล่อยวาง มันทำของมันนี่ไงมันเผาทำลาย

มันเผาทำลายโดยไฟเย็น โดยความร่มเย็นคิดว่าเย็นใจ คิดว่าความถูกต้องใจ เพราะกิเลสมันมาในทางร้อนก็ได้ มาทางเป็นไฟก็ได้ มาทางหิมะก็ได้ หิมะเวลามันตกขึ้นมานี้ มันกัดเนื้อ กัดจนเป็นแผลเลยนะ มันให้ผลให้โทษทั้งคู่แหละ นี่เหมือนกันเวลาปฏิบัติธรรมนะ โอ๊ย มันเป็นความร่มเย็นเป็นหิมะใจ หิมะทับหลังคามากเดี๋ยวบ้านพังนะ เดี่ยวพังทั้งหลัง จะพังหมด ความประพฤติปฏิบัติจะล่มสลายหมดเลย ล่มสลายเพราะความอุคมคติ เพราะความเป้าหมายที่เราวางไว้

ถ้าอุคมคติหรือเป้าหมายที่วางไว้มันผิดพลาด เราก็พยายามคัดเลือก พยายามแยกแยะ ปัจจุจัดตั้งใจ รู้จำเพาะตน พยายามตรวจสอบ พยายามทำความเข้าใจ ถ้าพยายามทำความเข้าใจนะ ทำไมจิตเป็นอย่างนี้ วันนี้ประพฤติปฏิบัติแล้วทำไมจิตมันสงบได้ วันนี้ประพฤติปฏิบัติแล้วทำไมจิตมันสงบไม่ลง มันเป็นอย่างนี้ คุณสิ หุงข้าวนี้ ถ้ารักชาติฯ ข้าวต้องสุกทุกหม้อนะ ถ้าข้าวไม่สุกทุกหม้อเราจะเอาข้าวที่ไหนมากิน

แต่เวลากำหนดพุทโธๆนี้ จิตมันสงบทุกทีใหม่ ไม่มีทาง มันเป็นไปไม่ได้ จนกว่ามันต้องลุ่มๆ คอนๆ เห็นใหม่ จนกว่าจะมีความชำนาญงาน เนี่ยปฏิบัติตรงต่อใจให้มันถูกต้อง ถ้าปฏิบัติต่อใจให้ถูกต้องเห็นใหม่ ถ้าเรากำหนดให้ถูกต้อง เราทำด้วยความชำนาญเหมือนหุงข้าว หุงข้าวเราตั้งไฟเห็นใหม่ เราหุงข้าวเสร็จแล้วตั้งหม้อนี้มันต้องสุก ถ้าไม่สุกนะเราลืมหดไฟ ลืมอะไรต่างๆ นี่เราก็ต้องทำใหม่ ทำซ้ำมันก็สุกเป็นครั้งที่ ๒ ข้าวมันต้องสุกมาแน่นอน มันถึงเป็นอาหารให้เรากินได้

แล้วพุทโธๆ นี่มันเสื่อมบ้าง มันทำลายบ้าง มันทำไม่ถูกต้องบ้าง มันเป็นอนิจจังตลอดไป แต่ ถ้ามีผู้ชำนาญนะ ทำจนชำนาญ ทำจนเข้าใจเลย พอเรามีความชำนาญใช่ไหม เรามีความรู้ความเข้าใจ เราทำอย่างนี้มันต้องเป็นได้ ทำอย่างนี้ต้องเป็นได้ ผู้ชำนาญในวินัยนะ เพราะชำนาญในวินัยไม่ จึงสมาธิจะตั้งมั่นได้อย่างไร จิตเอกัคคตารมณ์ จิตตั้งมั่น จิตตั้งมั่นจะออกวิปัสสนา นี่เราทำบ่อยครั้ง เข้า แล้วพอทำบ่อยครั้งเข้า เวลาออกทำงานนี้ จิตมันเพลिनต่องานนี้ มันก็จะเสื่อมไปมันก็ต้อง กลับมา มันมีความชำนาญทั้ง ๒ ฝ่าย ความชำนาญทั้งสมณะด้วย ความชำนาญทั้งวิปัสสนาด้วย

เมื่อไรจะได้วิปัสสนาละ พุทโธๆ อยู่ที่นี่ ชาตินี้ก็ไม่ได้วิปัสสนาหรอก จะได้วิปัสสนาหรือ ไม่ได้วิปัสสนานี้ มันอยู่ที่อำนาจวาสนาของเรา มันอยู่ที่พันธุกรรมทางจิตเห็นไหม คุณสิ เวลาองค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารถนามาเป็นพระโพธิสัตว์ ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย มัน ต่อเนื่องมาอย่างไร ต่อเนื่องมาถึงที่สุดแล้วมันขับเคลื่อนมา อำนาจวาสนาบารมีขับเคลื่อนมาให้จิตนี้ คุณสิ ไป เทียวสวนนะ เจ้าชายสิทธัตถะไปเที่ยวสวนนี้เห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย นี่มันสะอึกมัน สะเทือนหัวใจเลย ว่าทำไมต้องมีคนเกิดด้วยละ ทำไมต้องมีคนแก่ด้วยละ ทำไมต้องมีคนเจ็บด้วย ละ ทำไมต้องมีคนตายด้วยละ ถ้ามีคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย มันก็ต้องเกิด ต้องแก่ ต้องเจ็บ ต้อง ตายด้วยสิ ถ้ามันไม่ต้องการอย่างนี้ มันจะหาทางออกเห็นไหม อำนาจวาสนาบารมีที่สร้างมา เห็น ภาพอย่างนี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ ออกบวชเป็นศาสดาของเราอยู่ในปัจจุบันนี้

ไ้ไอรานี้ะเวลาไปงานศพนะ เขาต้องบังสุกุลเป็น บังสุกุลตายนะ เขาต้องเอาศพเวียน ๓ รอบ เตือนแล้วเตือนอีกนะ ๓ รอบนี้เวียนตายเวียนเกิด กามภพ รูปภพ อรูปภพ มึงจะมาเกิดอีก มึงจะ ตายอีก เขาเตือนเขาบอกนะ ชักบังสุกุล เขาก็บอกให้ไปพิจารณาศพ เวลามันไปงานศพมันก็ไปคุยกัน มีเงิน ๕๐๐ ล้าน ไ้ไอนั้นมีบ้าน ๔ หลัง มันไม่สนใจเลยเห็นไหม แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ เจ้าเห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย ท่านสะเทือนใจท่านนะ แล้วก็บอก ปัญญาชนนะ ศึกษาธรรมะ นะ วิปัสสนาสายตรง นิพพานสงบเย็น ขนาดคดิธรรมเขาเตือนขนาดนั้น มันยังไปปากเปียกปากแฉะ พุดแข่งกับเขาที่เมรุ แล้วมันบอกว่าวิปัสสนาสายตรงนะ ปัญญาชนนะ คุณลักษณะของจิตสิแล้วเอามา เทียบกัน เทียบกันว่าถ้าจิตมันมีคุณธรรม จิตมันมีหลักมีเกณฑ์ของมัน การกระทำของมันจะเป็นอีก อย่างหนึ่ง

ถ้าจิตมันเป็นความจริงนะ ความจริงมันอยู่ที่ใจอันนั้น ถ้าใจอันนั้นมันเกิดขึ้นมา เห็นไหม เนี่ยพันธุกรรมทางจิต สิ่งที่พันธุกรรมทางจิตมันมีอำนาจวาสนา แล้วบอกเมื่อไรจะได้ วิปัสสนาละ หูย ถ้าอย่างนี้อีกก็ชาตินี้จะได้วิปัสสนา วิปัสสนาหรือไม่วิปัสสนา มันอยู่ที่คุณลักษณะ อยู่ที่ ข้อเท็จจริงของใจเรา ถ้าเราทำของเราขึ้นมา ปฏิบัติต่อใจของเราให้ดี ถ้าใจของเราดีนะ ถ้ามันไม่

มันคงของมันเห็นใหม่ เราก็ใช้ปัญญา เวลาจิตสงบแล้วเราก็ใช้ปัญญาคิดวิตก วิจารณ์ได้ วิตก วิจารณ์ในธรรม ถ้าวิตก วิจารณ์ ถ้าจิตมันสงบเห็นใหม่

ถ้าจิตมันสงบแล้วมันมีปัญญาคืนมาแล้ว มันพิจารณา เราเกิดนี่เราทุกข์ยากใหม่ เราทุกข์ยากเราก็อ่าเสียใจ เพราะการทุกข์การยาก หรือการสุขสบายของเรา มันก็อยู่ที่อำนาจวาสนา เราทำดีมาทำชั่วมา ผลมันให้มาอย่างนี้ มันเป็นผลของกรรม ถ้าผลของกรรม ขนาดทำกรรมมายังทุกข์ขนาดนี้ ยังมีชีวิตได้เป็นมนุษย์ขนาดนี้ ยังได้ออกประพฤติปฏิบัติขนาดนี้ ถ้าเราทำกรรมดีมันจะมีมาขนาดไหน แล้วกรรมดีที่เราต้องทำมา เราเกิดมาทุกข์มายากแล้วอยากจะทำดี ทำดีก็นั่งสมาธิภาวนานี้ไง

ทำทานร้อยหนพันหน ไม่เท่าถือศีลสงบหนหนึ่ง ถือศีลสงบร้อยหนพันหน ไม่เท่าเกิดสมาธิหนหนึ่ง สมาธิร้อยหนพันหน ไม่เท่าเกิดปัญญาวิมุตติหนหนึ่ง แล้วนั่งภาวนาอยู่แล้วปัญญามันเกิดใหม่ ปัญญาที่มันมีกำลัง ไม่ใช่ นั่ง ๕ นาที ๑๐ นาที หัวสัปหงกโง่งวงหัวทึมบ่อโน้นละ อยู่นั่งภาวนามันทุกข์มันยาก อ้าว ก็จะพ้นจากทุกข์จะเอาความจริง เวลาจะเอาความจริง ผลของการประพฤติปฏิบัติ โอกาสของนักกีฬาที่อยู่ในการแข่งขัน เขามีการแพ้มีการชนะ โอกาสของเราก็นั่งสมาธิภาวนานี้ เวลามีโอกาสแล้วก็มาบ่นกระปอดกระแปด เลยเวลาก็บอกรจะสงบเย็น จะไปนิพพานนะ

สิ่งนี้วุฒิภาวะมันจะเทียบเคียง วัดขึ้นมา แล้วเราบริหารจัดการให้เป็น ปฏิบัติต่อจิตเราให้ถูกต้อง เป้าหมายมันถูกต้องใช่ไหม พอถูกต้องมันก็พิจารณาของมันไป มันจะเป็นวิปัสสนา ไม่เป็นวิปัสสนา ผู้ที่ปฏิบัติเป็นสันติภูมิจิโก จะรู้จากข้อเท็จจริง ถ้าจิตสงบขึ้นมาแล้ว พิจารณาเข้ามาบ่อยครั้งเข้า คำว่าพิจารณานะ ใช้ออกตรีกในเหตุในผล ตรีกในธรรมนี้ จิตพอตรีกในธรรมนี้ จิตมีเหตุมีผลขึ้นมาเห็นใหม่

ไม่ใช่ว่า โอ้ ตรีกในธรรมพระพุทธเจ้าเป็นโลกียปัญญาเห็นใหม่ ที่ว่าเป็นโลกียปัญญา เป็นปัญญาแล้ว เป็นปัญญาชนแล้วศึกษาธรรม โอ้พวกที่พุทธโธ โอ้ตั้งบริหารใจ แล้วหาใจมาวิปัสสนามันไม่ได้กินหอรอก มันช้าเกินไป ซาดิหน้ามันก็ไม่ได้ทำ แต่ของเราพิจารณาไปเลยนี้ไม่ได้ดิบๆ ใจ มันบริหารอารมณ์ความรู้สึกมันไม่ได้บริหารของใจใจ เวลามันปล่อยวางขึ้นมา นี่ไงโสดาบันที่ไม่รู้ตัวอะไรเลย โสดาบันก็ไม่ว่าโสดาบัน แล้วไม่ต้องมีใครทนายหอรอกโสดาบันนะ

โสดาบันนะมันเป็นปัจเจกตั้ง มันเป็นสันติภูมิจิโก เวลามันขาดนะ คั่งแขนขาด ตัวพระโสดาบันต้องรู้จักโสดาบันชัดเจนมาก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแค่รับทราบ ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติเป็นโสดาบันใจนั้นเป็นโสดาบันจริงๆ คำว่าจะเป็นโสดาบันจริงๆ เวลาเราประพฤติปฏิบัติขนาดที่จิตเราสงบ หรือเราพยายามทำของเราเราตรีกในธรรมะ เราออกมาวิเคราะห์หัววิจัยธรรมะ ผลของ

มันก็คือปัญญาอบรมสมาธิ ผลของมันก็คือส่งเสริมกัน ส่งเสริมให้การกระทำของเรา มันแน่นหนา มันคงขึ้น ให้มันเข้มข้น จิตใจให้มันเข้มข้นขึ้น เพื่อเราจะปฏิบัติต่อใจให้มันถูกต้อง ถ้าปฏิบัติต่อใจ ถูกต้องเห็นใหม่ พอปฏิบัติต่อใจถูกต้อง ส่งให้ใจนี้มีฐานะ มีกำลังมีมุมมอง ในแบบเจ้าชายสิทธัตถะ ออกไปเที่ยวสวนเห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย ท่านยังออกประพฤติปฏิบัติ ออกค้นคว้าหา โลกขจรธรรม จนเป็นศาสดาของเรา

จิตใจของเราละ ถ้ามันมีกำลัง มีหลักมีเกณฑ์ของมัน มันไปพิจารณาถึงชีวิตพิจารณาถึงความ เป็นไปของโลก พิจารณาถึงความ เป็นไปนี้ มันจะหัดสั้นเข้ามาไง มันจะไม่ออกไปแบกโลก มันจะ หัดเข้ามาเป็นตัวของมัน พอหัดเข้ามาเป็นตัวของมัน เห็นใหม่ แล้วมันปล่อยมันวาง มันมีความสงบ เข้ามา ถ้ามันจะคลายตัวออก ถ้าเรามีสติสัมปชัญญะเราก็พุทโธต่อไป หรือจะใช้ปัญญาอบรมสมาธิ ต่อไป เราจะออกใช้ปัญญาต่อไป ผลของมันก็คือสงบเข้ามา นี่คือการปฏิบัติต่อใจ นี่คือการหา ต้นเหตุแห่งการเกิดและการตาย

ต้นเหตุของมัน มันอยู่ที่ปฏิสนธิจิต มันอยู่ที่ความรู้สึก อยู่ที่ใจของเรา ที่มันเกิดมันตายอยู่ ธรรมะมันไม่อยู่ในหนังสือ ธรรมะไม่ได้อยู่ในอากาศ ธรรมะมันไม่อยู่ในที่ใดๆทั้งสิ้น มรรคผล นิพพานไม่อยู่กับใครทั้งสิ้น ไม่อยู่กับแก้วแหวนเงินทอง ไม่อยู่กับประกาศนียบัตร ไม่อยู่กับใบ ประกันของใครทั้งสิ้น ไม่มี ธรรมะมันอยู่ในหัวใจนี้ ถ้าเราปฏิบัติต่อใจให้ถูกต้อง เราจะเข้าไปสู่ ธรรมะ เราจะเข้าไปเห็นธรรม เราจะเข้าไปประสบกับธรรมะ เราจะเข้าไปประสบกับความเป็นจริง ของเรา

แล้วเราบริหารจัดการของเรา แล้วมันจะไปน้อยเนื้อต่ำใจกับใครล่ะ มันจะไปเสียใจทุกข์ใจกับ ใคร ว่าเราปฏิบัติแล้วมันทุกข์มันยาก แล้วเราจะไปเสียใจกับใคร มันเป็นผลงานของเรา มันเป็นเรื่องที่ ประสบมากับเรา เป็นสิ่งที่เราสร้างของเรามา มันเป็นเรื่องที่เกิดและตายมา แล้วเกิดเป็นมนุษย์มาพบ พุทธศาสนา แล้วมีความมั่นคง แล้วมีการประพฤติปฏิบัติอย่างนี้ อย่างนี้แล้วยังไม่มีคุณค่าอีก หรือ ทำไมไม่มาเตือนตัวเอง ทำไมไม่เอาสิ่งนี้มาเตือนตัวเอง ทำไมไม่มีความชวนชวาย

ถ้ามีความชวนชวายขึ้นมาละ มันพิจารณาของมันขึ้นมาละ มันจะปล่อยวางขนาดไหนเห็น ใหม่ มีสติสัมปชัญญะตลอด มันรู้ของมัน มันปล่อยวางของมันละ ตื่นตัวตลอด นี่ไงมีสติสัมปชัญญะ มันจะตื่นตัวตลอดๆ มันปล่อยวางเข้ามาตลอด มันเป็นสมณะ เหมือนมันจะเป็นกำลังของจิตขนาด ไหน พอพิจารณาเข้าไป พิจารณาบ่อยครั้ง เราปฏิบัติต่อใจจนมีความถูกต้อง พอใจมันมีพื้นฐาน เห็นใหม่เป็นภูเขาไฟที่ไม่มีพลังงาน

พอภูเขาไฟไม่มีพลังงาน เราจะทำอะไรได้นะ เราจะเลี้ยงสัตว์ก็ได้ ภูเขาทั้งภูเขา เรามีของเรา เราจะทำสิ่งที่เป็นประโยชน์กับเราขึ้นมาได้แล้วใช่ไหม จิตที่มันสงบร่มเย็นแล้ว จิตที่มันมีหลักของมันแล้วเห็นใหม่ ถ้ามันออกธู้ออกเห็นนี่มันแตกต่างกันนะ คุณ ภูเขาไฟจะระเบิดนี่ ลาวามันปะทุออกมา ถ้าเราอยู่ที่นั่น เราเสี่ยงภัยไหม เราต้องรีบหนีออกไปจากเขตภัยตรงนี้ไหม นี่ไง ถ้าจิตเราบริหารอารมณ์ความรู้สึกนี้ เราไม่รู้ละ ถ้าคนไม่เข้าใจเรื่องลาวา ไม่เข้าใจเรื่องความร้อน มันตายเปล่าเลย

แต่นี้พอความร้อนมันมา ควันมันมา เราตกใจเราหนีไปแล้ว แต่พอจิตมันสงบขึ้นมา เรากำหนดของเราขึ้นมา เราปฏิบัติต่อจิตของเราให้ถูกต้องขึ้นมา แล้วพอจิตเราสงบขึ้นมา นี่ภูเขาที่มันไม่มีพลังงาน ภูเขาที่มันสงบเย็น เราทำอะไรของเราได้ละ เราอยู่ด้วยความร่มเย็นเป็นสุขไหม เราจะทำกิจกรรม เกษตรกรรม เราจะเลี้ยงสัตว์ เราปลูกพืชเรือกสวน ไร่นา เราทำอะไรได้หมดเลยเห็นไหม พอจิตมันสงบไป นี่บริหารใจให้ถูกต้อง ปฏิบัติต่อใจให้ถูกต้องขึ้นมา

แล้วจิตมันสงบขึ้นมา ถ้ามันออกธู้ออกเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมนี่ไง เห็นกายทำไม ต้องเห็นกายละ ทำไมต้องเห็นกาย กายก็เป็นของเราอยู่แล้ว เราเอามืดพันมันทิ้งก็ได้กายนี้ มันไม่เอา มันก็ได้ เราทำลายมันก็ได้ มันทำได้แต่กายใจ มันทำลายกายแล้วหัวใจมันเป็นอย่างไรละ หัวใจมันก็เกิดบาปอกุศล มันเกิดความเจ็บช้ำน้ำใจต่อไปเห็นใหม่ การพิจารณานี้เอาหัวใจออกมาพิจารณามันร่างกายของเรานี่สิ่งที่รักสงวนที่สุด สิ่งที่เกิดมาได้กายกับใจมา สิ่งที่สงวนที่สุด แม้แต่หัวใจเดียวก็ต้องทำลายมันนะ ถ้าพิจารณาไปเห็นใหม่ ปฏิบัติต่อใจให้ถูกต้อง

แล้วปฏิบัติต่อใจถูกต้อง ให้พิจารณา กาย เวทนา จิต ธรรม ขึ้นมา แล้วปล่อยเข้ามาเป็นชั้นๆ เข้ามา ถึงที่สุดแล้วตัวมันก็ต้องทำลายนะ ตัวใจต้องทำลาย เพราะตัวใจคือตัวเก็บข้อมูลไว้ ตัวต้นเหตุใช่ไหม ตัวต้นเหตุให้เกิดให้ตายใช่ไหม ตัวต้นเหตุใช่ไหม นี่เหตุมันเกิดเพราะชาติปี ทุกขา เกิดเพราะชาติการเกิดเป็นทุกอย่างยิ่ง แล้วการทำลายความทุกอย่างยิ่ง ทำลายที่ไหน ถ้าไม่ทำลายที่ต้นเหตุของการเกิด ไม่ทำลายปฏิสนธิจิตที่ไปเกิดในใจของมารดา ไม่ทำที่ต้นเหตุที่ไปเกิดในโอปปาติกะ ถ้าไม่ทำที่ต้นเหตุที่นั่นมันยังมีการเกิดอยู่ แล้วมันจะไปจบสิ้นกันที่ไหน

ถ้าความจบสิ้นของมันเห็นใหม่ ถ้าเราปฏิบัติถูกต้องขึ้นมา มันมีกำลังของมันขึ้นมา พอกำลังของมันขึ้นมา พิจารณาโดยปัญญาอบรมสมาธิหรือสมาธิอบรมปัญญาเข้ามาบ่อยครั้งเข้า จนจิตมันตั้งมั่น พอจิตตั้งมั่นมันออกธู้ออกเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม โดยจิตที่สงบ โดยภูเขาไฟที่สงบเย็น โดยภูเขาที่มันไม่มีพลังงาน เพราะภูเขาไฟนี่มันเป็นธรรมชาติ มันเป็นแร่ธาตุ

มันแก้ไขมันไม่ได้หรอก มันเป็นธรรมชาติอันหนึ่งเห็นใหม่ แต่หัวใจของมนุษย์ เรามีธรรมะ เรามีสติปัญญา

เห็นใหม่กองไฟ ถ้าเราใส่เชื้อเข้าไป ไฟนี้ไม่มีวันดับ แต่เรามีสติปัญญาเข้ามาเราหาเหตุผล เห็นใหม่ หาเหตุผล ทำไมมันคิดอย่างนี้ ทำไมมีความรู้สึกอย่างนี้ ทำไมหัวใจเรานี้มันเร่ร้อนขนาดนี้ เห็นใหม่ ข้อมูลอย่างนี้ ปัญญาอย่างนี้มันไปชักพินชักไฟ ชักพินชักไฟคืออะไร คือความเข้าใจผิด คืออวิชชาความไม่รู้จักตัวของมันเอง พอมันเข้าใจผิดมันชักความเห็นผิด ชักความเห็นผิด ชักความลังเลสงสัยชักตั้งออก ตั้งออกด้วยอะไร ตั้งออกด้วยปัญญา ปัญญามันเข้าไปใคร่ครวญ มันแยกแยะเข้ามา มันก็ตั้งประเด็น ตั้งปัญหาออกไป บ่อยๆ ครั้งเข้าเห็นใหม่

กองไฟนั้นถ้าไม่มีเชื้อมันจะติดได้ไหม กองไฟจะติดได้ไหม นี่ในเวลาปัญญามันพิจารณาเข้าไป มันพิจารณาด้วยเหตุด้วยผลเข้ามา มันชักความลังเลสงสัย มันชักความอกุศล มันชักออกบ่อยๆ ครั้งเข้า บ่อยๆ ครั้งเข้า มันก็สงบเย็นได้ไง พอมันสงบเย็นขึ้นมา สงบเย็นแล้วเรามีอุมมคติ เรามีเป้าหมาย เรามีอธิษฐานบารมี เรามีความถูกต้องใจใหม่ การสงบเย็นอย่างนี้ ชักออกมาอย่างนี้ มันก็ชักออกมาเฉยๆ มันไม่มีเหตุมีผลของมัน

เห็นใหม่ เพราะไม่มีเหตุมีผลของมัน นี่ไงเขาถึงบอกว่าโศดาบันก็ไม่ได้ด้วยตนเอง ตนเองที่ไม่รู้ว่าเป็นโศดาบันหรือ นี่ครูบาอาจารย์ก็ไม่ได้ พระพุทธเจ้าก็ไม่ได้ ก็ไม่รู้ใจ ก็ไม่รู้อะไรเลย ก็ไม่มีเหตุมีผล แต่พอเราชักออกไปบ่อยครั้งเข้า จนจิตมันสงบเห็นใหม่ จิตมันมีกำลังของมันเห็นใหม่ ปฏิสนธิจิต ใจมันเป็นผู้เก็บข้อมูล ใจมันเป็นผู้รับสุขรับทุกข์ทั้งหมด แล้วเราควบคุมความสุขความทุกข์ ควบคุมความเสมอภาค ควบคุมจิตที่มันสากล จิตที่มันสมาธิก็ได้ เห็นใหม่

แล้วมันออกฐณะมันสะเทือนมาก มันสะเทือนมาก โดยจิตได้สำนึกเห็นใหม่ เราพิจารณากาย แล้วเราตัดทิ้งก็ได้ กายเราปฏิเสธอย่างไรก็ได้ นั่นพูดแต่ปาก แม้แต่อารมณ์ความรู้สึก กิดออกมาก็ไม่มีประโยชน์อะไร ไม่มีประโยชน์หรอก แต่ถ้ามันเป็นมรรคญาณ มันเป็นเรื่องที่มันกระเทือนเห็นใหม่ จากที่เราปฏิบัติต่อใจให้ถูกต้อง พอปฏิบัติต่อใจถูกต้อง แล้วใจมันออกไปรับรู้ นี่ไงเหตุผลข้อเท็จจริงมันสมบูรณ์ เหตุผลข้อเท็จจริงมันสมบูรณ์ แล้วมันต้องให้ค่าตามความเป็นจริงของมัน จิตถ้ามันสงบของมันขึ้นมา มันเป็นพื้นฐานว่าเป็นสัมมาสมาธิ

สัมมาสมาธิจนมีความมั่นคง จนจิตตั้งมั่นของมันขึ้นมา เวลามันออกเห็นออกฐณะขึ้นมา มันออกเห็นออกฐณะเห็นใหม่ มันจะเป็นโลกุตรปัญญา สิ่งที่เป็นโลกุตรปัญญา สิ่งที่เกิดขึ้นจากจิต สิ่งที่ปัญญาเกิดขึ้นจากจิต จากหัวใจที่เราบริหารจัดการที่มันถูกต้องแล้ว เวลามันใช้ปัญญาขึ้นมาเห็นใหม่ ปัญญา

อย่างนี้มันเกิดจากใคร ปัญญาอย่างนี้ไม่เกิดในเครื่องคอมพิวเตอร์ ปัญญาอย่างนี้ไม่เกิดในทฤษฎีต่างๆ ไม่เกิดโดยปัญญา ไม่เกิดโดยสมอง ไม่เกิดในใดๆทั้งสิ้น ปัญญาเนี่ยมันเกิดจากปฏิสนธิจิต

ปฏิสนธิจิต หัวใจของเราที่มันเกิดมันตาย เนี่ยมันต้นเหตุที่มันเกิดมันตาย ทำให้เราเกิดทำให้เรา ผิดพลาดขึ้นมา ให้เราเวียนในธรรมชาติ ธรรมะเป็นธรรมชาติ การเกิดการตายเป็นธรรมชาตินี้ ธรรมชาติๆ เนี่ยทำให้ทุกข์น่าดูเลย แล้วพอมันบริหารจัดการ บริหารจัดการใจจนเป็น โลกุตระธรรม โลกุตระปัญญานี้ มันออกไปรับรู้ พอมันพิจารณาออกไป มันเข้ามากระเทือนต้นเหตุ แห่งการเกิดและการตาย เข้ามากระเทือนหัวใจ มันเป็นมรรคญาณอย่างไร

นี่ไงภาวนามยปัญญาไง ขณะมันสั้นไหวๆ กระเทือนหัวใจนี้ มันทำให้หัวใจนี้สั้นไหว ทำ หัวใจนี้กระเทือนไปหมดเลย มันจะลบล้างใจ ลบล้างจากความเห็นผิด ลบล้างจาก สักกายทิฏฐิ สักกายทิฏฐินี้ความเห็นว่าร่างกายเป็นเรา ทุกอย่างเป็นเรานี้ ปากเปียกปากแฉะเลย ว่า ไม่ใช่ๆ คนตายแล้ว ตายแล้วไปเมรุ เขาเผาแล้วมันยังไม่รู้สึกตัวของมันนะ เพราะจิตมันออกจาก ร่างไปแล้ว แต่ถ้าขณะนี้ใครเป็นคนเผา ตบะธรรมเราเผาเพราะเราปฏิบัติต่อใจที่ถูกต้อง แล้ว ใจถูกต้องแล้วมันมีกำลังของมัน พอมันมีกำลังของมันแล้วออกวิปัสสนาไป กำลังของวิปัสสนา ญาณ เข้ามาสะเทือนหัวใจ มันจะปล่อยนะ

ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ เวลาจิตมันสงบเข้ามา มันเป็นสมณะ ความร่มเย็นเป็นสุข มันก็รู้ ความรู้สึกอันหนึ่ง แต่เวลาจิตมันสงบเข้ามา จิตมันพิจารณาของมันเข้ามานี้ มันปล่อย มันปล่อยมัน ถอดถอนอุปาทาน ถอดถอนอวิชชา ถอดถอนความเห็นผิดนี้ มันถอดถอนนี้ ตทั้งคปหานนี้ มัน ต่างกัน อารมณ์ความรู้สึกมันต่างกัน นี่เป็นสมณะ มันเป็นความสงบของใจ มันก็มีรสชาติอันหนึ่ง มัน เป็นผลของสมาธิธรรม รสของสมาธิธรรม

แต่เวลาจิตนี้มันวิปัสสนาไป เพราะมันมีกำลังมันแล้วนะ มันแตกต่างกัน ค่าของเงิน มัน ๕ บาท ๑๐ บาท มันก็ต่างกันอยู่แล้ว แบนกมันคนละใบ มันก็แตกต่างกัน แล้วนี่จิตมันสงบมัน วิปัสสนาไปสมถกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐานมันแตกต่างกัน แล้วมันแตกต่างกันนะ มันแตกต่างกัน อย่างเป็นไรนะ อารมณ์ความรู้สึกมันแตกต่าง ค่าของมันให้ผลแตกต่างกันนี้ มันแตกต่างกันอย่างไร ถ้าครูบาอาจารย์ที่ประพฤติปฏิบัติมา ท่านรู้ ท่านเคยผ่านของท่านมา ท่านปฏิบัติของท่านมาอยู่ แล้ว มันถึงบอกว่าสมณะก็ปฏิเสธไม่ได้ วิปัสสนาก็ปฏิเสธไม่ได้

ถ้าใครปฏิเสธสมณะ ปฏิเสธวิปัสสนาปฏิเสธโดยเชิง โดยเชิงว่าให้ค่าด้วยความเห็นผิด แต่ เวลาผลของมันก็บอกก็ไม่ได้ ปฏิเสธมันก็ต้องมี มันก็ต้องมี คำว่าต้องมีๆ แล้วมีจริงหรือเปล่า

สมณะสมาธิต้องมีจริง คำว่ามีจริงมันมีอย่างไร ก็บริหารจัดการหัวใจไม่เป็น ปฏิบัติต่อใจไม่เป็น ใจตัวเอง ก็ไม่รู้จักใจของตัวเอง แล้วสมาธิมันเกิดตรงไหนล่ะ สมาธิมันเกิดตรงไหน ถ้าสมาธิมันเกิดที่จิต ก็บอกสมาธิต้องเกิดที่จิต สมาธิต้องเกิดที่ใจนี่ล่ะ แต่สมาธิมันเกิดอย่างไรล่ะ ถ้าตั้งใจงใจผิดหมดล่ะ ถ้าปล่อยให้เกิดเอง เกิดเองถึงจะเป็นข้อเท็จจริง อย่างนี้หรือเป็นธรรมะ ธรรมะเป็นอย่างนี้หรือ ธรรมะเป็นความเห็นตนเองอย่างนี้ถูกต้องหรือ

เพราะข้อเท็จจริงคือ สมาธิ ปัญญา ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันตายตัวของมันอยู่แล้ว ข้อเท็จจริง องค์สัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานไปแล้วนะ พระศรีอริยเมตไตรยก็จะมาตรัสรู้ข้างหน้า อนาคตวงศ์ก็จะมาตรัสรู้เหมือนกัน แล้วตรัสรู้แล้วก็อริยสังฆเหมือนกัน ความเห็นมันเหมือนกัน แล้วมีสติปัญญา ความตั้งใจ ความเพียรชอบ ความวิริยะ ความอดุทธาหะ เป็นมรรคอันหนึ่ง ในขบวนการของมรรคมันก็มีของมันอยู่แล้ว แล้วขบวนการของมรรคมันมีอยู่แล้วนี่ แล้วเราจะให้ค่าของเราเองได้อย่างไร เราจะบอกว่ามันก็ต้องมีเหมือนกัน มันต้องเป็นไป มันมีเหมือนกัน เพราะมันจนด้วยเหตุผลไง มันจนด้วยเหตุผลว่ามรรค ๘ มันมีสัมมาสมาธิ ถ้าจะบอกว่ามันไม่มีขึ้นมาตัวเองก็จะไม่ถูก ไม่เข้าข้อเท็จจริง ก็ต้องบอกว่าตัวเองเข้าข้อเท็จจริง แล้วเข้าข้อเท็จจริง แต่ไม่รู้ข้อเท็จจริงเป็นอย่างไร ไม่รู้

ถ้ารู้ข้อเท็จจริงมันเป็นอย่างไร ๆ ขณะจิตที่มันเปลี่ยนนี้มันเปลี่ยน ขณะที่มันเป็นไป นี่ขณะที่มันเป็นไปก็ไม่กล้าพูด พูดออกไม่ได้นะ เพราะพูดมาตาย พอพูดออกมา คนไม่เคยเห็นพูดออกมาตาย เราไม่เคยมีแบงก์ดอลลาร์ เราจะบอกเรามีแบงก์ดอลลาร์ นี่เดียวเราจะเขียนขึ้นมาเองเลย แบงก์ดอลลาร์เป็นอย่างไร โดยจินตนาการของเรา แล้วออกมามันจะเหมือนแบงก์ดอลลาร์ไหม ไม่มีเหมือน มันไม่เหมือน เป็นไปไม่ได้ นี่เหมือนกันถ้าพูดออกมา มันตาย นี่มันพูดไม่ได้ ทุกอย่างไม่รู้

นี่ใจเริ่มต้นคิดมันจะผิดไปหมดนะ เพราะการบริหารด้วยอารมณ์ความรู้สึก ไม่บริหารใจ ไม่ปฏิบัติตรงต่อใจ ไม่เชื่อตรงต่อธรรมะ ไม่เชื่อตรงต่อเหตุผล ไม่เชื่อตรงต่อหัวใจของเรา ไม่เชื่อตรงต่อต้นเหตุ ต้นเหตุแห่งการเกิดและการตาย ถ้าเราเชื่อตรงของเรานะ เราพิจารณาของเราเข้าไปถึงชื่อตรงนี่ไง ทำไมมันถึงมีการเปลี่ยนแปลง ความเปลี่ยนแปลงมันมาจากไหน สิ่งต่างๆ นี่มันแตกต่างกันอย่างไร ระหว่างสมณะกับวิปัสสนา ผลของมันแตกต่างกันอย่างไร

ผลมันแตกต่างกัน แต่ขณะที่ผลนี้มันจะแตกต่างกัน ผลมันแตกต่างกันด้วยความชำนาญด้วยความเข้าใจนะ แต่ขณะนี้เราประพฤติปฏิบัติ มันปฏิบัติไป ผลมันยังไม่แตกต่างกัน ผลยังไม่แตกต่างกัน เพราะเราลองผิดลองถูกอยู่เห็นไหม ถ้าทำความสงบของใจเข้ามาจนมันคง เข้ามาแล้วนี่จิตมันสงบเข้ามา แต่เวลา

วิปัสสนาไปมันปล่อย มันปล่อยขนาดไหน ด้วยความพลั้งเผลอของเรา แล้วการประพฤติปฏิบัตินี้มันจะมีกิเลส กิเลสของเรานี้เพราะกิเลสมันเป็นมาร เจ้าแห่งวัฏจักรเห็นใหม่

คูลี ธรรมะเป็นธรรมชาติ การเกิดและการตายเป็นธรรมชาติเพราะอะไร เพราะมันมีพญามารคุมมันอยู่ไง พอพญามารควบคุม พญามารปิดตาไว้นี้ พอเราเกิดขึ้นมาก็ชาติใหม่ทุกทีเลย แหม สดชื่น แหม เกิดมา โอ้โฮ โลกนี้มันทำไมสวยงามขนาดนี้ ชีวิตนี้มีความรื่นเริงเป็นสุขเห็นใหม่ มารมันคลาย มารมันปิดตาไว้หมดเลย มันถึงเป็นธรรมชาติเพราะมารมันปิดตา มันถึงเป็นธรรมชาติไง แต่ถ้าเวลาเราฆ่ามารตาย มันจะธรรมชาติใหม่ ธรรมะมันจะเป็นธรรมชาติหรือเปล่า ถ้าเป็นธรรมชาติมันยังเวียนตายเวียนเกิด ธรรมะไม่ใช่ธรรมชาติ ธรรมชาติเพราะมันหมุนไป

อย่างเช่น สัพเพ ธัมมา นี่ก็เป็นธรรมชาติอันหนึ่ง สัพเพ ธมฺมา อนตฺตา สภาวะธรรมมันมีของมันใช่ไหม พระพุทธเจ้ามารู้สภาวะธรรมที่มันมีอยู่แล้วใช่ไหม แต่ผู้รู้ ผู้ที่เห็น ผู้ที่รู้ชำระมัน มันถอนตัวมันออกมาไง มันถอนตัวออกมาจากธรรมชาตินั้น เพราะธรรมชาติมันจะเวียนตายเวียนเกิดต่อไป นี่เหมือนกันวิปัสสนาไปนี้ ผลมันตอบได้แค่ไหน ช้าแล้วช้าเล่าจนถึงที่สุดมันขนาดนะ นี่ไง โสคาบันมันเกิดตรงนี้ โสคาบันเวลาขาดขึ้นมา สังโยชน์มันขาดไปนี้ สักกายทิฐิ วิจิกิจฉา สีลัพพตปรามาสมันขาดอย่างไร มันขาดอย่างไร แล้วจิตมันถอนมาอย่างไร

ครูบาอาจารย์ท่านบอกนะ เวลาพิจารณากายไปมันแยกกันเห็นใหม่ กายเป็นกาย จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์ มันแยกเป็น ๓ ทวีปเลย คูลี คำว่าแยก ๓ ทวีปนี้ กายแยกไปส่วนหนึ่ง จิตแยกไปส่วนหนึ่ง ทุกข์แยกไปส่วนหนึ่ง แล้วจิตมันรวมลง รวมลงอย่างไร รวมลงอย่างไร แล้วมันคายอะไรออกไป มันตัดสิ่งใดทิ้งไป นี่ไงถ้าเราปฏิบัติต่อใจถูกต้อง นี่ปฏิบัติต่อใจที่มันหยาบๆ เห็นใหม่ พอใจมันหยาบๆ ใจมันละเอียดขึ้นมาแล้ว ใจที่มันละเอียดเข้ามาเห็นใหม่ พอใจมันละเอียดขึ้นมา นี่พอใจที่มันละเอียดขึ้นมาี่ มันมีหลักมีเกณฑ์ของมันเห็นใหม่

แต่เดิมผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ เริ่มต้นนี้ปฏิบัติได้ยากมาก พอปฏิบัติเข้าไปแล้วนี้เหมือนหญาปากคอก การปฏิบัติหญาปากคอกเห็นใหม่ ในการประพฤติปฏิบัตินี้ทุกคนปฏิบัติใหม่ๆ นี่สติปัญญา ๔ ผิดหมด จะทำอะไรก็ผิดทั้งนั้นละ ผิดเพราะอะไร เพราะไม่ปฏิบัติตรงต่อใจ ไม่มีตัวใจออกมาเห็นใหม่ ถ้าปฏิบัติตรงต่อใจแล้วใจมันคงกับใจ รักษาใจจนตั้งมั่น ถ้ารักษาใจจนตั้งมั่น สัมมาสมาธิมันคงออกมาวิปัสสนาขนาดไหน ออกมาใช้งาน

คนเศรษฐี มหาเศรษฐีถ้าใช้เงินโดยฟุ่มเฟือยนะ เศรษฐีนั้นจะเป็นยาจกทันทีเลย จิตจะมันคงขนาดไหน จิตจะมีสติปัญญาขนาดไหน ที่จะรักษาสัมมาสมาธิ ถ้ามันทำแต่งงาน ออกไปวิปัสสนาว่า

จะเอาผล เดียวมันจะเสื่อมหมดเลย พอมันเสื่อมเข้าไปแล้ว นักกีฬาจะมีแชมป์ขนาดไหน ถ้าไม่ได้ซ้อมแล้วลงแข่งๆ นักกีฬานั้นจะรักษาสถิติของตัวเองไว้ไม่ได้

จิตที่วิปัสสนาไป จิตเวลาสงบตั้งมั่นขนาดไหน ถ้ามันทำงานไปโดยที่ไม่ได้พักผ่อน มันก็เป็นไปไม่ได้ แต่การที่จะเป็นไปได้อะไร หรือเป็นไปไม่ได้ อย่างนี้มันต้องประสบการณ์ของผู้ประพฤติปฏิบัติ ปฏิบัติไปแล้วมันมีความคิด ความถูกต้องของมัน เวลาจิตมันเสื่อมขึ้นมาเนี่ยคอตกลเลย ทำไมพิจารณาครั้งที่แล้วมันปล่อยละ ทำไมพิจารณาครั้งนี้แล้วมันไม่ปล่อย แล้วพอไม่ปล่อยก็เคยทำแล้วนี่ พอไม่ปล่อยก็ยังลงทุนลงแรง ยิ่งเพิ่มกำลังเข้าไป มันก็ยังเสื่อมมากเข้าไป เสื่อมมากเข้าไป เพราะของมันมีกำลังไม่พออยู่แล้ว

กิเลสนี้เวลาเราพิจารณาไป พอธรรมะมีกำลังขึ้นมา มันก็หลบก็ซ่อน มันหลบมันไม่ขาด พอมันหลบมันซ่อนขึ้นมา พอจิตเราพิจารณาไป พอจิตเราเริ่มอ่อนแอลง กิเลสมันตามกระที่บเลย กิเลสมันตามกระที่บเลย พอจิตมันอ่อนแอ พอมันปล่อยวาง อ้อ ทุกข์ยากขึ้นมามันกระที่บเลย ถอยร่น ถอยร่นเลย พอถอยร่นปั๊บเหตุผลในทางลบมาแล้ว เนี่ย ปฏิบัติแล้วก็ไม่ได้ผล ปฏิบัติแล้วทุกข์น้อยใจเสียใจ เราเป็นคนขี้ทุกข์ขี้ยาก เราคนไม่มีปัญญา กิเลสพอมันถอยร่นนะ กิเลสมันตามกระที่บๆๆ ไปเลย พอกระที่บแล้วนี่ แล้วเราจะบริหารใจของเราได้อย่างไร พอบริหารใจของเรา พอมีประสบการณ์ของมันนะ พอจิตมันถอยร่นเข้ามา ถึงที่สุด ลูกขึ้นมาขึ้นสะบัดหน้าแล้วสู่มันใหม่

นี่ก็ต้องเริ่มต้นอย่างนี้ เวลาจิตมันเสื่อมจิตถอย ประพฤติปฏิบัติแล้วมันอ่อนแอลง จิตพูดขนาดไหน ฟังขนาดไหน เวลาปฏิบัติมันก็ต้องล้มลุกคลุกคลานทุกคน เพราะคำพูดกับการประพฤติปฏิบัติ แขนที่กางขนาดไหน เดินเข้าไปในพื้นที่มันแตกต่างกับแผนที่มหาศาล ครูบาอาจารย์จะเทศน์ขนาดไหน จะปิดกันขนาดไหน เวลาปฏิบัติไปแล้ว มันก็ต้องผิดพลาดเป็นธรรมดา สิ่งที่ผิดพลาดอย่างนี้ ประสบการณ์อย่างนี้ พอผิดพลาดขึ้นมาแล้วนี่ มันก็กลับมาตั้งทบทวน ทบทวนมันคิดเพราะอะไร

ทำสมาธิขึ้นมาแล้ว สมาธิตั้งมั่นแล้ว ทำไมมันพิจารณาไปไม่ได้ มันปฏิบัติไม่ได้ พอพิจารณาไป มันก็ยังเสื่อมยิ่งถอยเพราะอะไร ก็เพราะเราโลภมาก เราอยากได้ เราต้องการผลของมันโดยฉับพลัน แต่ถ้าเราถอยกลับมาละ พอพิจารณาไปแล้วนี่ มันให้ค่า ให้ค่าเพราะจิตมันปล่อยวาง โอ้รสของวิปัสสนา แล้วถ้าวิปัสสนาต่อไปมีกำลังมันก็ไปได้ ถ้ามันไปยังไม่ได้อะไร ก็ต้องถอยกลับมาทำความเข้าใจ สงบของใจ ต้องอาศัยสมณะ

นี่เงอาศัยกำลังของสมาธิ ก็ต้องกลับมาทำความสงบของใจ พอทำความสงบของใจ มีกำลังแล้วเราก้ไปต่อสู้อ ความผิดพลาดนี้ มันจะไปสอนใจดวงนี้ ใจดวงนี้ที่ประพฤติปฏิบัติ ใจที่เข้าไปต่อสู้อ การบริหารใจ การประพฤติปฏิบัติต่อใจที่ดีแล้ว แล้วเอาใจนี้ออกไปวิปัสสนาขนาดไหน เวลามันขาดนะ เวลามันขาดขึ้นมา คำว่าขาด เพราะถ้ามันไม่เคยได้สัมผัสคำว่าขาด มันไม่รู้จักสมุจเฉตพหวน

คนเรานี้จิตใจทุกดวงใจ ถ้ามันไม่มีประสบการณ์ของมัน มันจะพูดสิ่งนี้ไม่ได้ โสคาบันนะ โสคาบัน พระพุทธเจ้าก็ไม้อู้กับเรา พระอรหันต์นกหวีดใจ จะมารายงานพระพุทธเจ้าเป็นพระอรหันต์นะ พระพุทธเจ้าให้พระไปบั้งหน้าไว้เลย บอกว่าไม่ต้องเข้ามา ให้ไปคุปาซ้าก่อน ไปเที่ยวป่าซ้า พอไปพิจารณาซากศพนี้ จิตใจมันห้วนไหวเห็นใหม่

ทำไมพระพุทธเจ้าไม้อู้ รู้ พระพุทธเจ้ารู้หมดละ รู้ว่าผิดหรือถูกด้วย ถ้าพระพุทธเจ้าไม้อู้ พระอานนท์ พระโมคคัลลานะ พระสารีบุตร ฟังเทศน์ของพระอัสสชิแล้วเป็นพระโสคาบัน มาขอบวชกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วออกไปประพฤติปฏิบัติ พระโมคคัลลานะเป็นพระโสคาบันนั่งสัพหงกโงกง่วงอยู่ พระพุทธเจ้ามาโดยฤทธิ์เลย โมคคัลลานะ ถ้าเธอสัพหงกโงกง่วง เธอก้จึงแหงนดูดาว เธอจงเอาน้ำลูบหน้า เธอจงตริกในธรรม เธอจงพิจารณาเป็นธรรมะ พอถึงที่สุดแล้วถ้าเธอพิจารณาแล้ว มันยังง่วงอยู่เธอก้นอนซะ นอนก่อน นอนให้หายง่วง นอนแล้วขึ้นมาปฏิบัติใหม่ พระพุทธเจ้ารู้ใหม่ พระพุทธเจ้ารู้ใหม่ว่าเป็นพระโสคาบัน ไม่เป็นพระโสคาบัน รู้

แต่นี่ปฏิบัติโดยอารมณ์ ปฏิบัติโดยความรู้สึก ปฏิบัติโดยนึกคิด มันจะไม่เป็นความจริงขึ้นมาทั้งสิ้น แต่ถ้ามันปฏิบัติโดยความเป็นจริงเห็นใหม่ โสคาบันต้องรู้ ใจดวงนั้นต้องรู้ว่าเป็นโสคาบันก่อน เป็นโสคาบันเพราะอะไร เป็นโสคาบันเพราะกิเลสมันขาดอย่างไร ถ้ามันขาดออกไปแล้ว ผลลัพธ์มันต่างกัน นี่เงอถ้าจิตมันไม่เคยขาด ขณะจิตที่มันไม่เป็นโสคาบัน มันพูดตรงนี้ไม่ได้หรือ มันพูดอย่างไรก็ไม่ได้ แล้วถ้ายังพูดออกมาณะตาย เพราะพูดออกมาณะ มันเป็นหลักฐานแล้ว พอมันเป็นตุ๊กตาให้คนโต้แย้งได้ ถ้าพูดออกมาณะโต้แย้งได้ทันทีเลย เพราะผู้รู้มีจริง

ผู้รู้จริงมีอยู่ ถ้าผู้รู้จริงมีอยู่นี้ เวลาเราตั้งสมุญฐานอะไรขึ้นมา ผู้รู้จริงนี้ตรวจสอบได้ทันทีเลย ฉะนั้นคำพูดว่าอะไรเป็นโสคาบัน แต่เป็นโสคาบันตอนไหน ตอนลี้มไป ลี้ม เผลอไป เลยเป็นโสคาบันเลย ก็เลยไม่มีเหตุมีผลให้ตรวจสอบซะใหม่ เหมือนคนเป็นไข้ โรคอะไรก็รักษาตามโรคนั้น นี่ก็เหมือนกันถ้าจิตมันมีกิเลส จิตมันมีการกระทำนี้ มันทำอย่างไร เป็นโรคแล้วรักษาด้วยยาอะไร มันถึงหาย กินยาอะไรเข้าไป อ้อ เป็นมะเร็งแล้วมันหายเอง ไม่ได้รักษาอะไรเลยอยู่ดี ๆ มันหายเป็นโสคาบันเลย

ถ้าเราไม่ปฏิบัติต่อใจให้เป็นความเป็นจริง มันจะไม่เป็นจริงอย่างนั้น ถ้าจิตใจมันไม่เคยขาด มันไม่เคยมีประสบการณ์ของโศคบัน สมุจเฉทปทาน เวลาเป็นโศคบัน สังโยชน์ขาดๆ ออกไปแล้ว สิ่งนี้มันเป็นความถูกต้องของมัน พอเป็นความถูกต้องของมันเห็นใหม่ ประสบการณ์มันมีใช้ใหม่ มีตั้งแต่ล้มลุกคลุกคลาน เวลาเราปฏิบัติต่อใจ ให้ใจตั้งมั่นก่อน ให้เริ่มต้นจากสิ่งข้อเท็จจริงก่อน สิ่งที่เป็นเหตุ สิ่งที่เป็นที่เก็บข้อมูลที่ตัวใจนี้ก่อน พอใจมันมีหลักมีเกณฑ์ของมันแล้ว ออกวิปัสสนาไปบ่อยครั้ง มันจะผิดพลาด มันจะล้มลุกคลุกคลานไป การทำงาน คนเรามันมีผิดพลาดเป็นธรรมดา แล้วการทำงานๆ กับตัวเราเอง คุณติ คนทำงานคุณทางการแพทย์นะ คุณติ เขาเพาะเชื้อเห็นใหม่ เขาต้องใช้กล้องจุลทรรศน์ เขาต้องพิสูจน์ของเขา นั่นขนาดเป็นวัตถุธาตุนะ

แล้วนี่เป็นนามธรรม ธาตุรู้สสารเหมือนกัน เราต้องทำความเข้าใจเข้ามา จนกว่ามันจะเข้า เห็นใหม่เขาใช้กล้องจุลทรรศน์คุณ เราใช้สติปัญญาของเราดู จิตเห็นจิต จิตต้องเห็น จิตเห็นอาการของจิต ถ้าเราไม่เห็นตัวมัน จะเอาจิตตัวไหนมาเห็นจิต ถ้าจิตเห็นจิต จิตเห็นอาการของจิตเห็นใหม่ จิตเห็นอาการของจิต นี่เวลาพิจารณาไป อารมณ์ความรู้สึก นี่ทำความเข้าใจเข้ามาก่อน

ถ้าจิตไม่สงบเข้ามา เราบริหารใจเราไม่ได้ เอาใจตัวไหนไปดูใจ เอาจิตตัวไหนไปดูจิต ถ้าเราจิตสงบก็ไม่มีเป็น นี่ไงเพราะเขาไม่ปฏิสนธิจิต เขาหาต้นเหตุของการเกิดและการตายไม่เจอ ต้นเหตุของการเกิดการตาย และต้นเหตุของอวิชชา ต้นเหตุของสมุฏฐานของโรครอยู่ที่นี้ พอที่นี้สงบตัวลงเห็นใหม่ มันเห็นอาการ เห็นอาการคืออะไร สิ่งที่เกิดอารมณ์ความรู้สึก สัญญาอารมณ์ที่เกิดขึ้นเกิดขึ้นจากจิต พอเกิดขึ้นจากจิตนะ ก็จับจิตตัวนั้นวิปัสสนามัน แยกแยะกัน พอจิตเห็นจิตเห็นใหม่ สมุฏฐานของมันมี

ถ้าโดยสติปัญญา โดยสติ โดยใจ ใจมันเห็นอาการของใจ เห็นสิ่งที่เกิดขึ้น เกิดดับของใจที่เป็นความคิด สิ่งที่เกิดดับขึ้นมาจากความคิดพิจารณา ที่แยกแยะของมันเห็นใหม่ ทางโลกเขาใช้กล้องจุลทรรศน์คุณพวกเชื้อโรคต่างๆ เขาวิเคราะห์ต่างๆ ว่ามันมีเชื้อสิ่งใด สิ่งที่เขาองไม่เห็น เชื้อโรคนี่เขาเอามาแยกแยะได้หมดละ เขาเพาะเชื้อขึ้นมา เขาเอามาพิสูจน์ได้ทั้งนั้นละ แต่ใจของเราละ กิเลสของเราละ เราจะเพาะเชื้อมันอย่างไร มันจะอาศัยอะไรเป็นเครื่องอยู่ สิ่งที่มันเกิดขึ้นมา เพราะมันอาศัยใจเรา พญามารนี่ลูกของมันนะ นี่โศคบันนะยังไม่ สกิทา อานาคา ถึงที่สุด ทุกข์มันยังไปมหาศาลเลย เนี่ยการประพฤติกปฏิบัติ มันลึกลับซับซ้อนมันละเอียดมาก เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา ถึงบอกว่า เราจะสอนได้ยังไงจะสอนได้อย่างไร ก็สอนใจสอนมนุษย์ผู้มีกิเลส สอนมนุษย์ที่พยายามชวนขวยหาทางออก เราเป็นมนุษย์ปุถุชน เราจะพยายามหาทางออกของเราเห็นใหม่

เราพยายามหาทางออกของเรา เราต้องเชื่อมั่น แล้วเราทำด้วยความจริงจัง มันจะทุกข์ มันจะยาก งานทางโลกอย่างไรขนาดไหน มันจะทุกข์ขนาดไหน เราก็ทำของเราอยู่ แต่งานประพฤติกปฏิบัติขึ้นมา นั่งเฉยๆ นะ นั่งสมาธิ เดินจงกรม โอ้อโฮ ทุกข์มาก เพราะมันเป็นการบริหาร มันเป็นการบริหารใจ มันเป็นการบริหาร มันปฏิบัติต่อใจของเรา เดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา ทำอะไรกัน เห็นเดินไปเดินมา พวกนี้ไม่มีงานทำหรือ อู้ย งานของใจนี้ง่ายๆ มันใช้จิตนะ ใช้ใจจับใจ ใช้ใจบริหารใจ

สิ่งนี้ที่บริหารใจ มันมีการกระทำของมันเห็นใหม่ มันมีการกระทำของมัน มันมีการต่อสู้ของมัน งานอย่างนี้มันเป็นงานของบุรุษอาชาไนยนะ บุรุษอาชาไนย คู่สัตว์อาชาไนยสิ มันไม่กิน ไม่เลือกกินหญ้ากินน้ำสกปรกกินน้ำ โดยทั่วๆ ไปสัตว์หิวสัตว์โหยเจออะไรมันกินทั้งนั้นล่ะ แต่สัตว์อาชาไนยนะ มันจะเลือกแยกแยะอะไรควรของมันไม่ควร นี่ก็เหมือนกัน จิตใจที่มันประพฤติกปฏิบัติขึ้นมาแล้วนี้ เราจะทำของเรา มันจะควร ไม่ควร เราต้องตั้งใจของเรา

ถ้าตั้งใจมันจะย้อนกลับมาที่เรานะ ย้อนกลับมาที่เรา ผลของเราเกิดเห็นใหม่ เรื่องของคนอื่น เรื่องข่าวสารของคนอื่น สำเร็จที่นั่นเป็นโศดาบัน เป็นอนาคา มันผลประโยชน์ของคนอื่นทั้งนั้นเลย เรื่องผลประโยชน์ของเรามันกังวลกลางหัวใจนะ เวลาครูบาอาจารย์ท่านพูด ท่านประพฤติกปฏิบัติมานะ โลกธาตุห้วนไหวเห็นใหม่ โลกธาตุมันไหว ขั้วหัวใจมันห้วนไหวหมดเลย เวลามันกระเทือนขึ้นมาแล้วรู้ผู้คนเดียนะ รู้อยู่ในหัวใจดวงนี้ดวงเดียว แต่เทวดา อินทร์ พรหม รู้กับเรานะ เทวดา อินทร์ พรหม รู้ สิ่งต่างๆ เขาู้เห็นใหม่

คูติ เวลาอยู่ในป่าในเขาเห็นใหม่ จิตใจที่มันสว่างไสว มันก็เหมือนไฟจุดสว่างไสว แล้วอยู่ในที่มีคนจะทำไมเทวดาเขาไม่เห็น มองไปทางไหนมืดหมดเลย เหมือนพวกเรานี้มืดหมดเลย มีดด้วยอะไร มีดด้วยมาร ด้วยอวิชา มันครอบงำจิตใจ ครอบงำด้วยความมืดบอดหมดเลย แต่ถ้าพอจิตใจเราประพฤติกปฏิบัติ จิตใจมันสว่างไสว มันส่องใสขึ้นมาเห็นใหม่ ความสว่างของใจ เทวดา อินทร์ พรหม เขาู้กับเรา เขาู้กับเรา เขาอนุโมทนากับเรานะ แต่ขณะที่ปัจจุบันนะเทวดา อินทร์ พรหม ยังไม่รู้หรอก เราู้ด้วยน้ำพักน้ำแรงของเรา ด้วยเหงื่อด้วยไคลของเรา ด้วยการต่อสู้วิริยะอุตสาหะของเราเห็นใหม่ จนถึงที่สุดมันขาด พอจิตมันขาด พอกิเลสมันขาดจากใจ พอกิเลสขาดจากใจนี้เป็นโศดาบัน

โศดาบันเพราะอะไร เพราะว่าพิจารณาไปเห็นใหม่ ชั้น ๕ ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่ชั้น ๕ ชั้น ๕ ไม่ใช่ทุกข์ ทุกข์ไม่ใช่ชั้น ๕ สักกายทิฎฐิ ถ้าพูดถึงพุทธพจน์นี้ถูกต้อง นี้เวลาเทียบพุทธพจน์เรา

เทียบกับคุณค่า เราเทียบกับคุณค่าแต่เราไม่อ้างพุทธพจน์ พุทธพจน์นี้เป็นคำพูดของพระพุทธเจ้า แต่คุณค่าเพราะจิตมันทำ คุณค่าเพราะเราปฏิบัติต่อจิต ปฏิบัติต่อใจเราถูกต้อง

แล้วใจของเรา ออกวิปัสสนาในความถูกต้อง แล้วใจของเราะมันวิปัสสนามันทำลายตัวมันเอง ทำลายด้วยมรรคญาณนี้ งานข้างนอก งานนี้ดูเราทำงานสิ เรามีมือมีไม้ มีอุปกรณ์ทำงานทั้งหมด แต่เวลาวิปัสสนาขึ้นมา อู้สู ใจมันทำงาน แล้วทำอะไรเห็นไหม ถ้าเราไม่ปฏิบัติต่อใจให้ถูกต้อง แล้วใจมันจะหมุนกลับเข้าไปอย่างไร ธรรมจักร จักรเวลาเกิดแล้ว งานชอบ เพียรชอบ คำริชอบ ความชอบ รำลึกชอบ ต่างๆ นี้ มันวิปัสสนาอย่างไร กิจจญาณ สัจจญาณนี้เกิดขึ้นมาอย่างไร

ญาณัง อุทปาติ ญาณเกิดขึ้น วิชชา อุทปาติ วิญญาณัง อุทปาติ สิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นมันเกิดขึ้นอย่างไร พอมันเกิดขึ้นกับการกระทำของมันเห็นไหม ถึงที่สุดมรรครวมตัว มันขาด มันรู้มันเห็นของมัน พอมันขาดขึ้นมา มันรู้มันเป็นเห็นมันถอนหมดใจ มันถอนใจสักกายทิฐิ ความเห็นที่ถูกต้อง ความเห็นที่ผิดมันถอนหมดเลย วิจิจจนา สัตถัพพตปรามาส แล้วมันมาจากไหน มันมาจากไหน ทำไมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า ท่านตรัสรู้ธรรมอยู่โคนต้นโพธิ์ ทำไมหลวงปู่ขาวท่านบอกว่า ท่านสำเร็จที่โรงขอด ที่เชียงใหม่เห็นไหม นี่ใจมันรู้ใจ มันรู้เลยนะว่าจิตนี้มันสำเร็จที่ไหน จิตนี้เวลาถอน เรานั่งๆ อยู่ที่นี่ ถ้าจิตมันถอนที่นี่ใจ ใจเราถอนเมื่อวันนั้น เวลานั้น ที่นั่น ด้วยวิธีการอย่างนั้นๆ แล้วบอกว่าไม่รู้ได้อย่างไร บอกว่าโศดาบันไม่รู้จักโศดาบัน มันเป็นไปได้ได้อย่างไร

เวลาพูดถึงสถานที่ พูดถึงการกระทำนี้ มันไม่ได้รอดูตริ เหมือนบอกเราเกิดที่ไหนดี้ คนที่นั่งอยู่ที่นี่ มันเกิดที่ไหน เกิดโรงพยาบาลใจ ห้องคลอดเดียวกันหมดเลย เกิดที่โรงพยาบาล เกิดที่ไหนดี้ จิตมันเป็นที่ไหน พอจิตมันเป็นที่ไหนขึ้นมา บอกสถานที่ บอกอะไร อย่างนี้ครูบาอาจารย์ ท่านรู้ของท่าน มันเป็นเรื่องที่เขาว่าอวดอูตรินั้น มันเป็นเรื่องของของคนอื่น แต่ถ้าเราไม่รู้ที่เกิด เราไม่รู้สิ่งต่างๆ แล้วเราจะพูดกันอย่างไรละ เราอยู่ที่เกิด รู้ถึงธรรมะเกิดกับใจนะ

รู้ได้ เห็นได้ ด้วยการกระทำของเรา เราต้องปฏิบัติต่อใจของเราให้ถูกต้อง แล้วใจของเราที่ปฏิบัติที่ถูกต้องแล้ว ควบคุมใจได้ดีแล้ว นี่มันจะออกวิปัสสนาของมัน สมถกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐาน เป็นเท้าสองเท้า เท้าซ้ายเท้าขวาจะก้าวเดินไปพร้อมกัน ก้าวเดินไปพร้อมกันนี้ เท้าซ้ายและเท้าขวา ทำให้ร่างกายนี้ได้เคลื่อนไหวไปด้วยด้วยเท้า นี่ก็เหมือนกันสมถกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐาน เป็นผลงานของใจ แล้วทำขึ้นมา เวลาผลมันตอบสนองทั้งสมถกรรมฐาน วิปัสสนา รวมแล้วมันก็เป็นมรรค๘ มรรค ๘ นี้ มรรคญาณหมุนเข้ามา มันก็ชำระกิเลสออกจากหัวใจ ออกจาก

หัวใจเห็นไหม นี่ปฏิบัติต่อใจที่ถูกต้อง ใจเกิดมรรคญาณที่ถูกต้อง ทำลายหัวใจที่ถูกต้อง ถึงที่สุดพ้น
จากทุกข์ไป ผู้ปฏิบัติจะประสบความสำเร็จ เอวัง